

Projekt přechodu z daňové evidence na účetnictví podnikatele X

Bc. Petr Záhorovský

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav podnikové ekonomiky
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Petr Záhorovský
Osobní číslo: M11757
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika
Forma studia: prezenční

Téma práce: Projekt přechodu z daňové evidence na účetnictví podnikatele X

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte literární rešerši týkající se daňové evidence a účetnictví individuálního podnikatele podle českých předpisů.

II. Praktická část

- Charakterizujte podnikání individuálního podnikatele X a uveďte jeho důvody k přechodu na účetnictví.
- Vypracujte projekt přechodu z vedení daňové evidence na účetnictví.
- Zhodnoťte přínosy a rizika projektu a zformulujte závěrečná doporučení pro uvedeného podnikatele.

Závěr

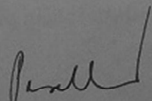
Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

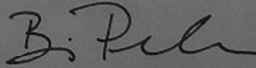
CARDOVÁ, Zdenka. Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 158 s. ISBN 978-80-7357-502-1.
DUŠEK, Jiří. Převod daňové evidence na vedení účetnictví: [podle právního stavu k 1.1.2008]. 6. vyd. Praha: Grada, 2008, 127 s. ISBN 978-80-247-2387-7.
PILÁTOVÁ, Jana. Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ : daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitostí, sociální pojištění, zdravotní pojištění. Olomouc: Anag, 2012. ISBN 978-80-7263-723-2.
SEDLÁČEK, Jaroslav. Daňová evidence podnikatelů 2012. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4174-1.
STROUHAL, Jiří. Účetnictví 2012: velká kniha příkladů. Brno: Computer Press, 2012. ISBN 978-80-265-0008-7.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Karel Šteker, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: **21. června 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **12. srpna 2013**

Ve Zlíně dne 21. června 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. Ing. Boris Popesko, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užit své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracoval samostatně a použité informační zdroje jsem citoval;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 22.7.2013

Mohovský

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zabývá přechodem z daňové evidence na účetnictví podnikatele X. V teoretické části práce jsou uvedeny informace potřebné k praktické aplikaci přechodu. Je zde popsána daňová evidence, účetnictví a rozdíly mezi těmito dvěma systémy. Dále je zde uveden postup převodu z daňové evidence na účetnictví podle zákonů ČR a čtenáři zde také budou seznámeni s názory několika různých autorů na dané téma. V praktické části je výše uvedená teorie aplikována na konkrétním příkladu. Je zde popsán podnikatel a uvedeny jeho důvody přechodu. Dále jsou zde uvedeny výsledky inventarizace, vypracován přechodový můstek, uveden účtový rozvrh, vnitropodnikové účetní směrnice a uvedeny daňové dopady. Na závěr je uvedeno shrnutí a dopady převodu na fyzickou osobu.

Klíčová slova: daňová evidence, účetnictví, přechod z daňové evidence na účetnictví, zákon o daních z příjmu, zákon o účetnictví, fyzická osoba

ABSTRACT

This thesis deals with the transition from tax record to accountancy of entrepreneur X. The theoretical part provides information necessary for the practical application of transition. There is described the tax record, accountancy and differences between them. There is also describe the process of transition from tax record to accountancy in accordance with the laws of the Czech Republic and there are also views of several authors on this subject. In the practical part, the above theory is applied to a specific problem. There is described the entrepreneur X and his reasons for the transition. Furthermore, there are the results of the inventory, transition bridge, chart of accounts, internal accounting directive and the tax consequences. In conclude, there is a summary and implications of the transfer.

Keywords: tax record, accountancy, transition from tax record to accountancy, law about transition tax, law about accountancy, physical entity

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CHARAKTERISTIKA DAŇOVÉ EVIDENCE	13
1.1 CO JE TO DAŇOVÁ EVIDENCE?	13
1.2 INVENTARIZACE V DAŇOVÉ EVIDENCI.....	14
1.3 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA DAŇOVÉ EVIDENCE	15
1.4 VYMEZENÍ OSOB VEDOUĆÍ DAŇOVOU EVIDENCI.....	15
1.5 ZPŮSOBY OCEŇOVÁNÍ MAJETKU A ZÁVAZKŮ V DAŇOVÉ EVIDENCI	16
1.6 VEDENÍ DAŇOVÉ EVIDENCE.....	17
1.6.1 Evidence příjmů a výdajů.....	17
1.6.2 Deník příjmů a výdajů.....	18
1.6.3 Daňová evidence pohledávek a závazků.....	19
1.6.4 Evidence daně z přidané hodnoty	19
1.6.5 Evidence dlouhodobého majetku	20
1.6.6 Evidence najatého majetku	21
1.6.7 Evidence zásob.....	21
1.6.8 Evidence krátkodobého finančního majetku	22
1.6.9 Mzdová evidence	22
1.6.10 Evidence rezerv na opravy hmotného majetku	22
1.6.11 Ostatní evidence	23
1.7 ÚPRAVY PŘE UZAVŘENÍM DENÍKU PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	23
2 CHARAKTERISTIKA ÚČETNICTVÍ	24
2.1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA ÚČETNICTVÍ	24
2.2 VYMEZENÍ ÚČETNÍCH JEDNOTKY	25
2.3 ÚČETNÍ PRINCIPY A ZÁSADY.....	26
2.4 VYBRANÉ ZPŮSOBY OCEŇOVÁNÍ MAJETKU A ZÁVAZKŮ V ÚČETNICTVÍ.....	28
2.5 DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK.....	28
2.6 DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK	29
2.7 FINANČNÍ A OPERATIVNÍ LEASING	30
2.8 ZÁSADY.....	30
2.9 POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY.....	30
2.10 ÚČETNÍ ZÁVĚRKA	31
3 POROVNÁNÍ DAŇOVÉ EVIDENCE A ÚČETNICTVÍ	32
3.1 DAŇOVÁ EVIDENCE VERSUS ÚČETNICTVÍ	32
3.2 VÝHODY A NEVÝHODY VEDENÍ DAŇOVÉ EVIDENCE	33
3.3 VÝHODY A NEVÝHODY VEDENÍ ÚČETNICTVÍ	33
4 PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ	34
4.1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA.....	34
4.2 DŮVODY K PŘECHODU Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ A JEHO DŮSLEDKY	34
4.3 POSTUP PŘECHODU Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ.....	34
4.3.1 Uzavření daňové evidence	35

4.3.2	Otevření účetních knih	35
4.3.3	Povinná úprava základu daně z příjmu	35
4.3.4	Postup při převodu z daňové evidence na účetnictví	36
4.4	PÁR RAD TÝKAJÍCÍ SE PŘEVODU OD PILAŘOVÉ (2009).....	37
4.5	NĚKOLIK DOPORUČENÍ K INVENTARIZACI PROVÁDĚNÉ PŘED PŘEVODEM PODLE DUŠKA (2008, s. 47 – 48)	38
4.5.1	Inventarizace pohledávek.....	38
4.5.2	Inventarizace zásob	38
4.5.3	Inventarizace dlouhodobého majetku	38
4.5.4	Dokladová inventarizace	38
4.5.5	Časové rozlišení nákladů a výnosů	38
4.6	PŘEVODOVÝ MŮSTEK	38
4.7	DAŇOVÉ DOPADY PŘEVODU A JEJICH MINIMALIZACE	39
4.8	PŘEVOD KNIH ANALYTICKÉ EVIDENCE	40
4.9	KONTROLA POTENCIÁLNÍCH CHYB, KTERÉ MOHLY VZNIKOUT PŘI PŘEVODU Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ.....	41
II	PRAKTICKÁ ČÁST	42
5	CHARAKTERISTIKA PODNIKATELE X A JEHO DŮVODY K PŘECHODU NA ÚČETNICTVÍ.....	43
5.1	POPIS A CÍLE ORGANIZACE.....	43
5.2	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	43
5.3	JAK SE VYVÍJEL A PRAVDĚPODOBNĚ BUDE VYVÍJET OBRAT	45
6	PŘEVOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ.....	46
6.1	INVENTARIZACE MAJETKU A ZÁVAZKŮ K 31. 12. 2012.....	46
6.1.1	Inventarizace peněžních prostředků v pokladně	47
6.1.2	Inventarizace peněžních prostředků na bankovním účtu	48
6.1.3	Inventarizace dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku.....	48
6.1.4	Inventarizace dlouhodobého drobného majetku	49
6.1.5	Inventarizace zásob (materiálu)	50
6.1.6	Inventarizace pohledávek z obchodních vztahů.....	51
6.1.7	Inventarizace závazků z obchodních vztahů	52
6.1.8	Inventarizace závazku vůči finančnímu úřadu – Silniční daň.....	53
6.1.9	Inventarizace závazku vůči finančnímu úřadu – Daň z příjmu fyzických osob	53
6.1.10	Inventarizace závazku vůči finančnímu úřadu – Daň z přidané hodnoty.....	54
6.1.11	Inventarizace závazku vůči finančnímu úřadu – Daň ze závislé činnosti	54
6.1.12	Inventarizace přijatých a poskytnutých záloh	54
6.1.13	Inventarizace úvěru	55
6.1.14	Inventarizace leasingu	55
6.1.15	Rezerva na opravu majetku	56
6.1.16	Inventarizace mzdových závazků a závazků vůči zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení.....	56

6.2	SESTAVENÍ PŘEVODOVÉHO MŮSTKU	57
6.3	SESTAVENÍ ÚČETNÍHO ROZVRHU	59
6.4	ZAHAJOVACÍ ROZVAHA	60
6.5	POČÁTEČNÍ STAVY ÚČTŮ V HLAVNÍ KNIZE V ROCE 2013	62
6.6	PROHLÁŠENÍ.....	62
6.7	SESTAVENÍ VNITROPODNIKOVÝCH SMĚNIC PRO ÚČTOVÁNÍ.....	63
6.7.1	Směrnice číslo 1 – Dlouhodobý majetek	64
6.7.2	Směrnice číslo 2 – Zásoby	66
6.7.3	Směrnice číslo 3 – Opravné položky k pohledávkám.....	66
6.7.4	Směrnice číslo 4 – Rezervy na opravy hmotného majetku.....	66
6.7.5	Směrnice číslo 5 – Časové rozlišení nákladů a výnosů.....	66
6.7.6	Směrnice číslo 6 - Účtový rozvrh.....	67
6.7.7	Směrnice číslo 7: Účetní doklady, jejich úschova, archivace a likvidace	68
6.7.8	Směrnice číslo 8 – Zodpovědnost za podpisy	68
6.7.9	Směrnice číslo 9 – Používání firemních motorových vozidel (Anon, 2013)	68
6.7.10	Směrnice číslo 10: Inventarizace majetku a závazků.....	69
7	ANALÝZA DAŇOVÝCH DOPADŮ.....	70
8	ZHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ A NÁKLADŮ PŘEVODU	73
	ZÁVĚR	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	75
	SEZNAM OBRÁZKŮ	77
	SEZNAM TABULEK.....	78
	SEZNAM PŘÍLOH.....	80

ÚVOD

Podnikatel X již delší dobu přemýšlí nad tím, že by přešel z daňové evidence na účetnictví, a to i když ze zákona tuto povinnost nemá. Jeho živnost se totiž rozrůstá a daňová evidence začíná být nedostačující, pokud jde o řízení a plánování. Účetnictví je pro tyto účely mnohem vhodnější. Daňová evidence totiž pouze sleduje příjmy a výdaje (v podstatě cash-flow) a slouží pouze ke stanovení základu daně. Účetnictví bylo primárně vyvinuto pro řízení podniku a ne pouze pro účely stanovení základu daně.

Myšlenku vybrat si toto téma mi vnukl právě podnikatel X, kterého zajímalo, co by pro něj znamenal přechod na účetnictví. Já jsem si nakonec vybral toto téma z několika důvodů. Už od začátku studia mě baví účetnictví a daně, a proto jsem si zvolil téma, které by se týkalo právě účetnictví a zároveň bylo prakticky využitelné. Dalším důvodem bylo, že má někdo konkrétní zájem o jeho vypracování a zároveň je mi ochoten poskytnout důvěrná data. Tento projekt vypracuji tak, aby ho mohl použít jakákoliv jiný podnikatel jako návod při přechodu na účetnictví.

V první (teoretické) části práce se budu věnovat popsání nezbytných znalostních předpokladů potřebných k praktickému převodu z daňové evidence na účetnictví. Popíšu co je to daňová evidence, jak funguje a stejně tak popíšu účetnictví. Navíc uvedu rozdíly mezi těmito dvěma systémy. Nejdůležitější částí teorie bude uvedení samotného postupu převodu tak, jak jej stanovuje zákon, ale i jak na něm pohlíží hned několik autorů.

V delší praktické části aplikuji nastudované informace na praktickém příkladně podnikatele X. Nejdříve popíšu jeho živnost a uvedu jeho důvody k přechodu na účetnictví. Následně uvedu výsledky inventarizace ke konci roku, které jsou potřebné k převodu. Nakonec se pustím do samotného přechodu, kdy vytvořím převodový můstek, nové směrnice pro účtování, stanovím účtovou osnovu a v neposlední řadě uvedu daňové dopady na fyzickou osobu.

V závěrečné části shrnu výsledky mé práce a uvedu také, jaké přínosy a náklady přinesl celý převod fyzické osobě – podnikateli X.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA DAŇOVÉ EVIDENCE

V této kapitole bych rád stručně popsal daňovou evidenci. V následující kapitole dále vysvětlím některé pojmy týkající se účetnictví. Tyto dvě kapitoly pomohou čtenáři získat základní znalosti potřebné k pochopení převodu z daňové evidence na účetnictví.

1.1 Co je to daňová evidence?

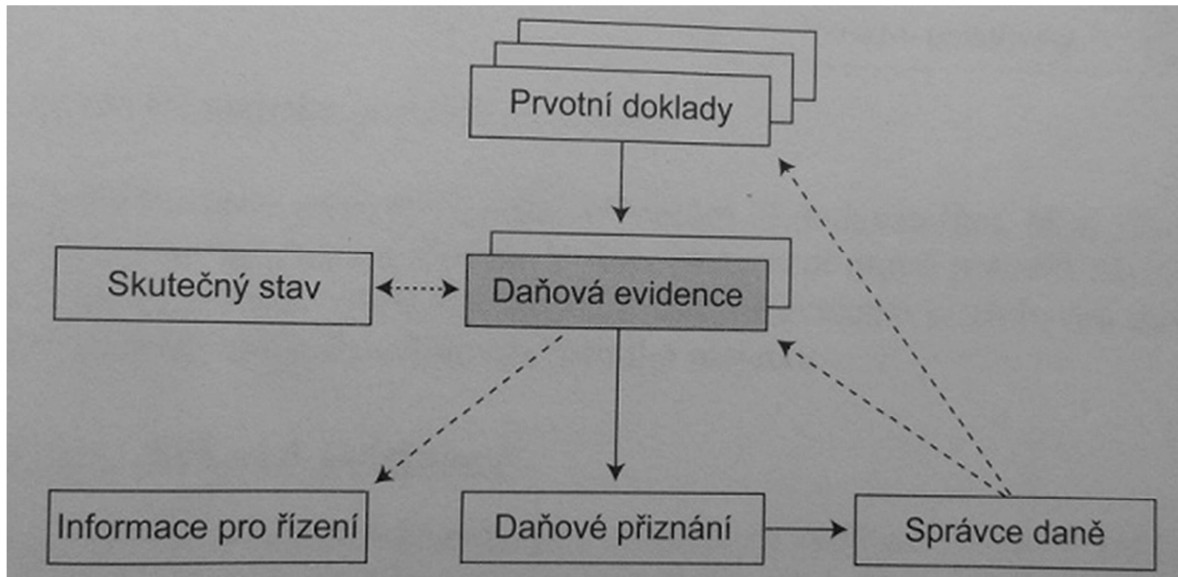
Nejvýstižnější bude, když uvedu oficiální definici daňové evidence tak, jak jí uvádí zákon o daních z příjmů č. 586/1992 sb. Podle tohoto zákona slouží daňová evidence ke zjištění základu daně z příjmů a obsahuje údaje o příjmech a výdajích (v členění potřebném pro zjištění základu daně) a o majetku a závazcích dané fyzické osoby (na konci zdaňovacího období).

Jak uvádí Dušek (2008, s. 19), lze s jistou formou zjednodušení říci, že daňová evidence nahradila dříve používané jednoduché účetnictví, které fungovalo na podobném principu. Jednoduché účetnictví se používalo do konce roku 2003. Od roku 2004 je možné používat u ziskových organizací jen daňovou evidenci. Účtovat musí pouze účetní jednotky.

Podle Sedláčka (2012, s. 7 – 11) je daňová evidence výhodná z hlediska nízké administrativní náročnosti a nízkými požadavky na technické zabezpečení. Naopak nevýhodou daňové evidence je, že slouží hlavně ke stanovení daňové povinnosti a není moc použitelná pro řízení firmy. Je nutno ale říci, že poskytuje podnikateli přehled o stavu a pohybu majetku a dluhů. Daňová evidence využívá daňové a účetní doklady, které podnikatel zaznamenává a je povinen je uchovávat.

Podnikatel (fyzická osoba) podniká s tzv. obchodním majetkem, což je majetek, který patří podnikateli a slouží mu k podnikání. Tento majetek je evidován v daňové evidenci. Do obchodního majetku patří dlouhodobý (hmotný, nehmotný a finanční) a oběžný (zásoby, dlouhodobé a krátkodobé pohledávky, finanční majetek a peněžní prostředky) majetek. Do daňové evidence může podnikatel zaznamenat pouze výdaje související s obchodním majetkem. (Sedláček, 2012, s. 13)

Každý plátc DPH musí mít podnikatelský účet, ale rád bych upozornil, jak uvádí Pilátová (2012, s. 95), že podle zákona o omezení plateb v hotovosti, se musí platby nad 15 000 eur platit bezhotovostně.

Obr. 1.1 Postup vedení daňové evidence

Zdroj: Sedláček (2012, s. 11)

Na tomto místě uvedu strukturu daňové evidence podnikatele, tak jak jí vidí Sedláček (2012, s. 14), ale podobně ji uvádějí i jiní autoři:

- Deník příjmů a výdajů
- Kniha pohledávek a závazků
- Karty dlouhodobého majetku
- Karty zásob
- Karty rezerv
- Karty úvěrů a půjček
- Mzdová evidence
- Kniha jízd
- Pokladní kniha
- Evidence stálých plateb

Může obsahovat i více evidencí, dle potřeb podnikatele nebo názoru daného autora.

1.2 Inventarizace v daňové evidenci

Na konci zdaňovacího období by měl podnikatel provést inventarizaci. Rozdíly mezi skutečným stavem majetku a závazků a daňovou evidencí musí být uvedeny v daňovém přiznání. Daňová evidence slouží také ke stanovení daně z přidané hodnoty. (Sedláček, 2012, s. 12)

Podle Pilátové (2012, s. 122) zákon o daních z příjmu blíže neříká, jakým způsobem má podnikatel skutečný stav zásob a hmotného majetku zjistit. Je logické, že budeme používat sčítání, vážení nebo měření. Tomuto způsobu se říká fyzická inventura. Fyzickou inventuru ale nelze vždy aplikovat a potom nezbyvá podnikateli nic jiného, než pracovat s různými doklady jako faktury či smlouvy apod. a zjistit tak skutečný stav věcí. Tento způsob označujeme jako dokladová inventura.

Podle Sedláčka (2012, s. 15 – 16) není inventarizace majetku a závazku přímo povinná, ale je potřeba zjistit skutečný stav zásob, hmotného majetku pohledávek a závazků na konci zdaňovacího období a sepsat o tom podnikatelský zápis a o rozdíly upravit základ daně. Ztráta je daňové uznatelná pouze do výše náhrady nebo v případě neznámého pachatele do výše zůstatkové ceny.

1.3 Legislativní úprava daňové evidence

Daňová evidence je upravena zákonem o daních z příjmů č. 586/1992 sb. Pokud jde o obsahové vymezení složek majetku v daňové evidenci, používají se zvláštní právní předpisy o účetnictví.

Sedláček (2012, s. 10) říká, že podobně jako účetnictví, vymezuje daňová evidence složky majetku, které podléhají evidenci a určuje metody oceňování majetku a dluhů. Nikde není předepsáno v jaké formě je podnikatel povinen vést daňovou evidenci. Je ale povinnost uchovávat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně podle zákona o daních z příjmů. Pilátová (2012, s. 27) ale podotýká, že správce daně může daňovému subjektu uložit záznamní povinnost, a to formou písemného rozhodnutí, proti kterému se nelze odvolat.

1.4 Vymezení osob vedoucích daňovou evidenci

V zákonu o daních z příjmu je uvedeno, které osoby jsou povinny vést daňovou evidenci. Daňovou evidenci musí vést fyzické osoby, které dosahují příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti, a které zároveň nevedou účetnictví (nejsou účetní jednotkou) nebo neuplatňují výdaje paušální částkou z dosaženého příjmu. (Cardová, 2010, s. 14)

1.5 Způsoby oceňování majetku a závazků v daňové evidenci

Majetek a závazky se oceňují a zapisují do daňové evidence:

- k okamžiku uskutečnění hospodářské transakce
- k poslednímu dni zdaňovacího období

K oceňování v daňové evidenci se používá:

- pořizovací cena
- reprodukční pořizovací cena
- vlastní náklady
- jmenovitá hodnota
- zůstatková cena
- cena zjištěná pro účely daně dědické a darovací
- hodnota technické zhodnocení

Požítí jednotlivých oceňovacích metod dle Sedláčka (2012, s. 14 - 15)

Dlouhodobý majetek – zůstatková cena, pořizovací cena, vlastní náklady, reprodukční pořizovací cena, hodnota technického zhodnocení, cena zjištěná pro účely daně dědické a darovací

Ostatní majetek – pořizovací cena, vlastní náklady, cena zjištěná pro účely daně dědické a darovací

Pohledávky – jmenovitá hodnota, pořizovací cena, cena zjištěná pro účely daně dědické a darovací

Závazky – jmenovitá hodnota, pořizovací cena

Peněžní prostředky a ceniny – jmenovitá hodnota

Majetek pořízený formou finančního leasingu – výdaje související s pořízením, které uhradil nájemce.

1.6 Vedení daňové evidence

V této podkapitole popíšu základní zásady uplatňované při vedení daňové evidence. V daňové evidenci se evidují příjmy a výdaje, což je nejpatrnější rozdíl mezi daňovou evidencí a účetnictvím, ve kterém se účtuje o výnosech a nákladech. Jaký je vlastně mezi těmito pojmy rozdíl? Příjem v daňové evidenci zaevidujeme až ve chvíli, kdy přijmeme platbu, ale výnos v účetnictví zaúčtujeme už v okamžiku provedení dané transakce, a to často znamená před provedením platby. Uvedu menší příklad. Prodáme zboží a vystavíme fakturu, to je pro nás výnos. Za měsíc nám odběratel za zboží zaplatí, to je pro nás příjem. Podobný je rozdíl mezi výdaji a náklady.

1.6.1 Evidence příjmů a výdajů

Podle zákona o daních z příjmů č. 586/1992 sb. patří mezi příjmy peněžní a nepeněžní plnění, ale i příjmy dosažené směnou, které nabývá poplatník během podnikání. Do evidence příjmů se zachycují pouze příjmy, které jsou předmětem daně. Podnikatel musí evidovat denní tržby, pokud přijímá platby v hotovosti. (Sedláček, 2012, s. 18)

Mezi výdaje také patří peněžní, ale i nepeněžní daňové výdaje (např. odpisy, tvorba rezerv apod.). Jedná se o výdaje na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Tyto výdaje jsou opět specifikované v zákonu o daních z příjmu. (Sedláček, 2012, s. 19)

Pilátová (2012, s. 117) upozorňuje, že nelze uplatnit výdaje, které byly už jednou uplatněny v předchozích zdaňovacích obdobích. Může se to zdát jako zřejmá věc, ale např. u rezerv by se mohl nezkušený podnikatel snadno zmýlit, kdy výdaje v roce opravy majetku nejsou daňovými výdaji, protože samotná tvorba rezerv v přecházejících letech už byla zahrnuta do základu daně. Takových příkladů existuje samozřejmě více.

1.6.2 Deník příjmů a výdajů

Deníku příjmů a výdajů se jinak také říká peněžní deník. Jak vyplývá již z názvu samotného, slouží k evidenci příjmů a výdajů. Podle Sedláčka (2012 s. 19) by měl peněžní deník obsahovat alespoň tyto údaje:

- 1) Datum uskutečnění transakce (nebo zápisu do deníku)
- 2) Označení daňového dokladu
- 3) Stručný popis transakce
- 4) Přehled o celkových příjmech
- 5) Přehled o příjmech, které jsou předmětem daně z příjmu v členění podle dílčích základů daně
- 6) Přehled o přijaté a zaplacené dani z přidané hodnoty
- 7) Přehled o celkových výdajích
- 8) Přehled o výdajích, souvisejících s příjmy, které jsou předmětem daně z příjmu
- 9) Přehled o úpravách podle § 23 a ostatních podle zákona o daních z příjmu, které zvyšují nebo snižují rozdíl mezi příjmy a výdaji za zdaňovací období

Každé hospodářské transakci je vymezen jeden řádek. Zápisy v deníku se uskutečňují chronologicky. (Sedláček, 2012, s. 19)

Podle názoru Pilátové (2012, s. 118 - 120) je vhodné vycházet při vedení deníků z pravidel, která fungovala při vedení jednoduchého účetnictví, předtím než bylo zrušeno. I když podnikatelé nemusí, tak by podle ní měli evidovat veškeré příjmy a výdaje související s podnikáním.

1.6.3 Daňová evidence pohledávek a závazků

Veškeré pohledávky a závazky související s podnikáním zapisují podnikatelé do knihy pohledávek. Sedláček (2012, s. 25) doporučuje, aby v knize pohledávek byly uvedeny tyto údaje:

- Číslo řádku
- Označení dokladu
- Označení dlužníka
- Druh pohledávky
- Částka
- Datum odeslání dokladu
- Datum splatnosti
- Datum inkasa
- Poznámka

Obdobně se evidují závazky do knihy závazků.

Na závěr bych rád uvedl názor Pilátové (2012, s. 90), která tvrdí, že sice ze zákona není povinnost vést knihu pohledávek, ale je to pro podnikatele jediná možnost jak pohledávky evidovat. Nezáleží na formě, ale na obsahu a je jen na podnikateli, aby vedl evidenci podle svých preferencí, ale vždy musí být jasná daňová povinnost.

1.6.4 Evidence daně z přidané hodnoty

DPH se eviduje v rámci knihy pohledávek a závazků nebo se může zvlášť evidovat DPH na vstupu a na výstupu pro základní a sníženou sazbu daně. Z evidence musí být zřejmá výše daňové povinnosti. Podnikatel přiznává daň na výstupu ke dni uskutečnění zdanitelného plnění. U daně na výstupu uplatňuje nárok na odpočet v den uskutečnění přijatého zdanitelného plnění. Daňovou povinnost i nárok na odpočet zapisuje podnikatel do evidence a prokazuje na základě daňového dokladu. Podnikatelé vedoucí daňovou evidenci nemají povinnost přiznávat daň na výstupu ke dni přijetí platby, pokud platba předchází den uskutečnění zdanitelného plnění. (Sedláček, 2012, s. 34)

1.6.5 Evidence dlouhodobého majetku

Dlouhodobý majetek je majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Vstupní cena majetku se zahrnuje postupně do výdajů formou odpisů. Do dlouhodobého majetku patří hmotný, nehmotný a finanční majetek. Nehmotný majetek jako např. software podnikatel může, ale nemusí odpisovat, tzn., že může jeho pořizovací cenu zařadit rovnou celou do výdajů. (Sedláček, 2012, s. 35)

Evidenční karta dlouhodobého majetku by měla podle vyhlášky č. 500/2002 sb. obsahovat:

- Název položky majetku
- Ocenění
- Datum pořízení nebo uvedení do užívání (pokud není stejné)
- Způsob daňových odpisů
- Částku daňových odpisů za zdaňovací období
- Datum a způsob vyřazení

Pilátová (2012, s. 58 – 59) doporučuje vést karty hmotného majetku tak, aby mohl být následně podle nich správně stanoven základ daně. Doporučuje také vést karty pro drobný majetek, tedy majetek, který podle zákona o daních z příjmu nedosáhl částky 40 000 Kč. Pro tuto evidenci je vhodné si stanovit vhodné rozpětí např. od 3 000 do 40 000 Kč.

Dlouhodobý hmotný majetek se odpisuje podle zákona o daních z příjmu, tedy ne podle zákona o účetnictví. Podnikatel může zvolit rovnoměrné nebo zrychlené odpisování. Vybraným způsobem potom musí majetek úplně odepsat. Každý majetek je zařazen do určité odpisové skupiny, která určuje délku odpisování.

Téměř každý majetek je nakonec vyřazen z obchodního majetku, a to např. z těchto důvodů: prodej, darování, škody, manka, likvidace nebo zařazení do osobního užívání. (Sedláček, 2012, s. 48)

1.6.6 Evidence najatého majetku

Operativní leasing

Jedná se vlastně o běžný pronájem, kdy je majetek po skončení pronájmu vrácen zpět pronajímateli. Daňově uznatelné jsou veškeré výdaje na pronájem.

Finanční leasing

Jedná se o leasing, kdy majetek po skončení pronájmu přechází do vlastnictví nájemce. Zde jsou výdaje daňově uznatelné jen v případě splnění podmínek podle zákona o daních z příjmů. Lze uplatňovat odpočet DPH u jednotlivých splátek nájemného. Musí být splněny tyto podmínky, aby mohl poplatník zahrnout splátky do daňových výdajů:

- doba pronájmu věci musí trvat minimálně po dobu uvedenou v dané odpisové skupině
- kupní cena věci nesmí být vyšší než zůstatková cena, kterou by měla věc v případě rovnoměrného odpisování
- po skončení leasingu musí být věc zařazená do obchodního majetku

Najatý majetek se eviduje na zvláštní inventární kartě. (Sedláček, 2012, s. 52 -55)

1.6.7 Evidence zásob

Mezi zásoby patří materiál, zásoby, zvířata a zásoby vlastní výroby. K evidenci zásob se používají skladní karty, které by měly podle Sedláčka (2012, s. 58) obsahovat minimálně:

- Název daného majetku
- Datum pořízení
- Pořizovací cenu
- Počet jednotek daného majetku
- Datum a způsob vyřazení

Platba za pořízení zásob (a stejně tak za jejich prodej) je daňově uznatelná v roce zaplacení. Zásoby eviduje od data jejich pořízení do data jejich vyřazení. Opět ale záleží na podnikateli, jaký způsob evidence zásob si zvolí, zákon mu žádné konkrétní pravidla neukládá. (Pilátová, 2012, s. 87)

1.6.8 Evidence krátkodobého finančního majetku

Mezi krátkodobý majetek patří peníze, ceniny, účty v bankách a cenné papíry se splatností do jednoho roku.

Korunovou pokladnu lze vést podle Sedláčka (2012, s. 61):

- V deníku příjmů a výdajů
- Samostatně za jednotlivé pokladny

Pokud podnikatel přijímá platby v hotovosti, je povinen vést záznamy o denních tržbách. Skutečný stav se potom ověřuje fyzickou inventurou.

Co se týká bankovního účtu, do deníku příjmů a výdajů se zapisuje pohyb až na základě výpisu z bankovního účtu, který si může podnikatel nechávat zaslat např. jednou za měsíc. (Sedláček, 2012, s. 61 - 62)

1.6.9 Mzdová evidence

Pokud má podnikatel zaměstnance, musí evidovat nezbytné údaje o nich v jejich osobních složkách a evidovat mzdy na mzdových listech. Zaměstnavatel musí také za zaměstnance odvádět daň z příjmů a zdravotní a sociální pojištění. (Sedláček, 2012, s. 64)

Mzdové listy musí zaměstnavatel vést nejen pro své zaměstnance ale pro všechny, kterým vyplácí příjmy ze závisle činnosti. Všechny údaje, které musí obsahovat mzdový list, jsou uvedeny v zákoně o daních z příjmu. (Pilátová, 2012. S. 115)

1.6.10 Evidence rezerv na opravy hmotného majetku

Rezerva na opravu majetku je nejčastěji tvořena rezervou. Podnikatel může vést i více druhů rezerv, ale těmi se v našem případě nemusíme zabývat. Nelze tvořit opravu na majetek zařazená do odpisové skupiny 1.

Výše rezervy se stanoví tak, že se určí přepokládané celkové náklady na opravu a ty se vydělí počtem let tvorby rezervy. Tvorba i čerpání rezerv se evidují na kartě rezerv. V zákoně o rezervách je stanoven minimální a maximální počet let, po které lze rezervy tvořit. Minimum jsou vždy dvě po sobě jdoucí zdaňovací období. Maximum je dáno odpisovou skupinou majetku. Jestliže nezačne oprava nejpozději ve zdaňovacím období, které následuje po období, kdy se oprava plánovala, musí podnikatel rezervu zrušit a o tuto částku zvýšit základ daně v běžném zdaňovacím období. (Sedláček, 2012, s. 69)

1.6.11 Ostatní evidence

Kniha jízd – V případě, že podnikatel používá k podnikání vozidlo, měla by obsahovat datum jízdy, místo počátku a cíle jízdy, účel jízdy, počet ujetých kilometrů, identifikaci vozidla, stav tachometru na začátku účetního období a na jeho konci.

Silniční vozidlo používané k podnikání je předmětem silniční daně.

Soukromé vozidlo podnikatele vložené do obchodního majetku – Jako náhrada jízdních výdajů se používá skutečná spotřeba pohonných hmot, která se musí doložit doklady o nákupu a evidenci jízd.

Podnikatel může vést i další evidence dle potřeby jako např. evidenci cenných papírů apod. (Sedláček, 2012, s. 74 -77)

1.7 Úpravy pře uzavřením deníku příjmů a výdajů

Podnikatel uzavírá k poslednímu dni zdaňovacího období (kalendářního roku) jednotlivé složky daňové evidence. Uzavíráním daňové evidence dojde podle Sedláčka (2012, s. 87) ke zjištění:

- Celkové výše zdanitelných příjmů a daňových výdajů, které jsou evidovány v deníku příjmů a výdajů
- Stavů neuhrazených pohledávek a závazků
- Stavů peněžních prostředků v bankách a v pokladnách
- Stavů ostatního majetku a závazků

Do deníku příjmů a výdajů se nakonec zaevidují zdanitelné příjmy a daňové výdaje, které nejsou peněžními toky (např. odpisy nebo tvorba rezerv apod.). Před uzavřením daňové evidence je potřeba zjistit skutečný stav majetku a závazků podnikatele. Je třeba provést fyzickou a dokladovou inventuru a rozdíly zanést do daňové evidence. Následuje podání daňové přiznání. (Sedláček, 2012, s. 87.)

2 CHARAKTERISTIKA ÚČETNICTVÍ

Účetnictví je nejdůležitější informační systém ve firmě (používá se více než 500 let), který se dívá na majetek firmy ze dvou úhlů, a to z pohledu formy majetku (aktiva) jako např. budovy, zásoby, peníze apod., ale také z pohledu zdrojů financování tohoto majetku (pasiva) jako např. jestli byl majetek pořízen z vlastních nebo cizích zdrojů. Tomuto účetnictví se říká podvojně účetnictví a výše uvedenému dvojímu pohledu se říká bilanční princip. Musí platit, že aktiva se rovnají pasivům. (Cardová, 2010, s. 80)

Strouhal (2012, s. 13) definuje účetnictví jako systém, který podává informace o takových hospodářských operacích, při kterých se mění výše a struktura majetku nebo závazků podniku v průběhu jeho existence. Tyto informace pak zachycují výši a strukturu majetku účetní jednotky, její dluhy a vlastní kapitál. Dále jsou pak také významné informace o hospodaření účetní jednotky.

Rozvaha – Zachycuje aktiva a pasiva (co za majetek vlastní firma a z čeho ho financuje).

Účetní případy se zaznamenávají podvojně (zachyceny na dvou účtech) a souvztažně (zachyceny na vhodných souvisejících účtech).

Účty mají stranu MD a Dal. Na aktivních účtech znamená MD růst aktiv a Dal úbytek aktiv. Na pasivních účtech znamená MD růst pasiv a Dal úbytek pasiv.

Výsledovka (výkaz zisků a ztrát) – Sleduje výnosy, náklady a rozdíl mezi výnosy a náklady (nebo-li zisk nebo ztrátu).

Existují nákladové a výnosové účty, kde na nákladových účtech je přírůstek na straně MD a na výnosových účtech je přírůstek na Dal. Rozdílem mezi výnosy a náklady je zisk nebo ztráta. (Cardová, 2010, s. 80 – 81)

2.1 Legislativní úprava účetnictví

Podvojně účetnictví je upraveno v zákoně o účetnictví 563/1991 Sb., v prováděcí vyhlášce č. 500/2002 Sb. k tomuto zákonu a v českých účetních standardech, kde jsou uvedeny postupy účtování. Mnoho informací lze také nalézt v zákoně o daních z příjmů, zákoně o rezervách, obchodním zákoníku a případně v dalších zákonech na které přešlé zákony odkazují. (Strouhal, 2012, s. 59)

Dále si každá jednotka vytvoří vlastní vnitropodnikové směrnice, které slouží k aplikaci zákonných norem do konkrétní firmy. Navíc je také třeba sestavit účtový rozvrh, což je seznam všech účtů, které daná účetní jednotka používá. (Cardová, 2010, s. 82)

2.2 Vymezení účetních jednotky

V zákoně o účetnictví č. 586/ 1992 sb. je uvedeno pět skupin fyzických osob, které jsou povinny vést účetnictví, což znamená, že jsou účetní jednotkou. Já uvedu pouze tři z nich, které se mohou týkat podnikatele X. Účetní jednotkou je tedy:

1. fyzická osoba, která je podnikatelem a je zapsaná v obchodním rejstříku
2. fyzická osoba, která je podnikatelem a její obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty za předchozí kalendářní rok přesáhl 25 mil. Kč.
3. fyzická osoba, která vede účetnictví na základě svého rozhodnutí. (Pilátová, 2012, s. 17)

Mezi účetní jednotky patří samozřejmě také právnické osoby. (Sedláček, 2012, s. 9)

Můžeme říct, že fyzická osoba začne vést účetnictví ve chvíli, kdy se stane účetní jednotkou (ne vždy to ale musí platit). Chtěl bych také podotknout, že pokud se podnikatel rozhodne vést účetnictví dobrovolně, musí jej vést po celé účetní období. (Dušek, 2008, s. 22)

Fyzické osoby mohou (až na výjimky) vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu (místo v plném), což znamená, že:

- Mohou používat účtový rozvrh pouze s účtovými skupinami.
- Mohou spojit deník s hlavní knihou.
- Nemusí používat analytické a podrozvahové účty.
- Nemusí oceňovat majetek a závazky ke konci účetního období.
- Nemusí používat oceňování reálnou hodnotou.
- Účetní závěrku sestavují ve zjednodušeném rozsahu. (Cardová, 2010, s. 84)

Dušek (2008, s. 15) doporučuje vést účetnictví v plném rozsahu, protože považuje jeho vypovídající schopnost za nesrovnatelně vyšší než jakou má zjednodušený rozsah.

V zákoně o účetnictví je také uvedeno, od kdy do kdy musí účetní jednotky vést účetnictví:

- První možností je ode dne zápisu do obchodního rejstříku dpdne výmazu z obchodního rejstříku.
- Podnikatelé, kteří dosáhli obrát 25 mil. Kč, se stávají účetní jednotkou následující rok po dosažení tohoto obratu. Vést účetnictví jsou ale povinny až v roce následující po roce, kdy se stali účetní jednotkou, a to až do roku, ve kterém přestali být účetní jednotkou.
- Účetní jednotka, která se rozhodla dobrovolně vést účetnictví, je povinna jej vést od začátku účetního období ve kterém se rozhodla začít vést účetnictví až do konce období, ve kterém se rozhodla ukončit vedení účetnictví. Ukončit účetnictví ale mohou nejdříve až po uplynutí 5 po sobě jdoucích účetních období. (Dušek, 2008, s. 12- 13).

2.3 Účetní principy a zásady

Nejdůležitější a nejzákladnější zásadou je vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na základě tohoto účetnictví podávala věrný a poctivý obraz o předmětu účetnictví a finanční situaci firmy. (Cardová, 2010, s. 81)

Základní principy a zásady jsou uvedeny v zákoně o účetnictví a jsou to například:

- účetním obdobím je 12 po sobě jdoucích měsíců
- účtování o stavu a pohybu aktiv a pasiv, účtování o nákladech a výnosech a výsledku hospodaření
- oceňování se provádí v českých korunách a v historických cenách
- využívá se aktuální báze – účtuje se v období, kdy se stal účetní případ a ne až při příjmu nebo výdaji peněz
- účtovat lze jen o případu, který je podložen účetní dokladem
- účetní metody mezi dvě účetními obdobími by měli být stejné
- předpokládá se, že má účetní jednotka neomezené trvání
- zásada opatrnosti – nepřeceňovat pohledávky a nepodceňovat závazky
- zásada neměnnosti účetních metod. (Cardová, 2010, s. 81)

Ostatní zásady uvádí ve své knize Strouhal (2012, s. 18):

- zásada účetní jednotky – účetnictví se zabývá pouze jednou firmou
- zásada stále kupní síly jednotky – nebereme v potaz inflaci
- zásada nestrannosti – účetní výkazy jsou založené na ověřitelných skutečnostech
- zásada měření výsledku hospodaření v pravidelných intervalech – výsledek hospodaření stanovuje účetní jednotka jednou za účetní rok
- zásada přednosti obsahu před formou – důležitý je obsah účetnictví, než forma v jakém je vykazován (leasing podle české legislativy je v rozporu s tímto pravidlem)
- kritérium cena versus užitek – nemá význam zabývat se drobnými odchylkami, pokud jejich zpřesnění bude stát více než je jejich užitek

Je obtížné skloubit všechny zásady dohromady a někdy je možné je dodržovat pouze v rámci možností. Samotný zákon je někdy v rozporu, proto také vznikly Mezinárodní účetní standardy, které mají za cíl sjednotit všechny národní účetnictví a zároveň vytvořit účetní systém, který by fungoval bez chyb.

Při vedení účetnictví se používají tyto knihy:

- Deník – zde se chronologicky (od nejstaršího) zaznamenávají účetní případy
- Hlavní kniha – účtování na syntetické účty z hlediska věcného
- Knihy analytický účtů – zde se podrobně rozvádí jednotlivé účetní operace vybraných syntetických účtů hlavní knihy
- Kniha podrozvahových účtů – účtování o majetku, který nevlastní účetní jednotka, ale má jej např. v pronájmu apod. (Strouhal, 2012, s. 39 – 40)

Cardová (2010, s. 89) považuje za vhodné členit náklady do analytických účtů a přizpůsobit je zákonu o daních z příjmů. Je třeba odlišovat daňové uznatelné a daňové neuznatelné náklady.

Účetní jednotka je povinna podle zákona o účetnictví archivovat účetní závěrku po dobu 10 let a dále pak je povinna po dobu pěti let archivovat účetní knihy, doklady, účtové rozvahy, inventurní soupisy a další doklady, které souvisí s účetnictvím. (Strouhal, 2012, s. 26)

2.4 Vybrané způsoby oceňování majetku a závazků v účetnictví

Oceňování je podobné jako v daňové evidenci, lze zde ale nalézt jisté odlišnosti.

Majetek a závazky se oceňují:

- k okamžiku uskutečnění účetního případu
- k rozvahovému dni

K oceňování v účetnictví se používá:

- pořizovací cena
- reprodukční pořizovací cena
- vlastní náklady
- jmenovitá hodnota
- tržní cena
- zůstatková cena
- reálná hodnota

Požítí jednotlivých oceňovacích metod

Dlouhodobý majetek – zůstatková cena, pořizovací cena, vlastní náklady, reprodukční pořizovací cena, tržní cena

Zásoby – pořizovací cena, reprodukční pořizovací cena, vlastní náklady, tržní cena

Pohledávky – jmenovitá hodnota, pořizovací cena, tržní cena, reálná hodnota

Závazky – jmenovitá hodnota, reálná hodnota

Peněžní prostředky a ceniny – jmenovitá hodnota (Strouhal, 2012, str. 66 – 68)

2.5 Dlouhodobý nehmotný majetek

U nehmotného majetku postupuje obvykle individuální podnikatel podle zákona o daních z příjmů. Na rozdíl od daňové evidence se nehmotný majetek odepisuje. Dobá použitelnosti nehmotného majetku musí být delší než 1 rok a jeho vstupní cena musí být vyšší než 60 000 Kč (lze ale nastavit i jinou cenu). Majetek, který nesplňuje tuto hranici, se účtuje rovnou do nákladů. Patří sem software, zřizovací výdaje, ocenitelná práva, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje apod. Individuální podnikatele pro zjednodušení využívají daňové odpisy místo účetních. (Cardová, 2010, s. 94 – 95)

Majetek se eviduje stejně jako v daňové evidenci, akorát se navíc u něj mohou vyskytovat odpisy.

2.6 Dlouhodobý hmotný majetek

Do dlouhodobého majetku patří hmotný, nehmotný a finanční majetek. Majetek je zařazen do užívání na základě protokolu. Měli by se tvořit rezervy, opravné položky a odpisy, které se budou pravděpodobně u individuálního podnikatele rovnat odpisům daňovým. Odpisy mohou být lineární, zrychlené nebo výkonové. Daňová hranice pro dlouhodobý hmotný majetek je 40 000 Kč. Pod tuto částku jej lze bez odpisování dát rovnou do daňových nákladů. Majetek se eviduje stejně jako v daňové evidenci, akorát se navíc u něj mohou vyskytovat odpisy.

Technické zhodnocení se řídí zákonem o daních z příjmu a je třeba podotknout, že technické zhodnocení není to samé co oprava (ta se dává do nákladu přímo do nákladů vždy). O technické zhodnocení se jedná, pokud přesáhne částku 40 000 Kč (v úhrnu v daném roce). Po zařazení se odepisuje. Pokud nedosáhne této částky, jdou výdaje rovnou do nákladů. (Cardová, 2010, s. 98 - 99)

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek podléhá ke dni účetní závěrky inventarizaci. (Cardová, 2010, s. 100)

2.7 Finanční a operativní leasing

Operativní leasing

Jedná se vlastně o běžný pronájem, kdy je majetek po skončení pronájmu vrácen zpět pronajímateli. Daňově uznatelné jsou veškeré výdaje na pronájem.

Finanční leasing

Jedná se o leasing, kdy majetek po skončení pronájmu přechází do vlastnictví nájemce. Zde jsou náklady daňově uznatelné jen v případě splnění podmínek podle zákona o daních z příjmů. Lze uplatňovat odpočet DPH u jednotlivých splátek nájemného. Musí být splněny tyto podmínky, aby mohl poplatník zahrnout splátky do daňových nákladů:

- doba pronájmu věci musí trvat minimálně po dobu uvedenou v dané odpisové skupině
- kupní cena věci nesmí být vyšší než zůstatková cena, kterou by měla věc v případě rovnoměrného odpisování
- po skončení leasingu musí být věc zařazená do obchodního majetku.

Najatý majetek se eviduje na zvláštní inventární kartě. (Sedláček, 2012, s. 52 -55)

2.8 Zásoby

O nakupovaných zásobách lze účtovat dvěma způsoby:

- Způsob A – průběžně – účtuje se o každém pohybu zásob
- Způsob B – periodicky – vede se skladová evidence o zásobách, účtuje se až na konci účetního období po inventarizaci

Zásoby se oceňují pořizovací cenou. Při vyskladnění se používá metoda FIFO neb vážený aritmetický průměr. (Cardová, 2010, s. 108)

Zásoby podléhají inventarizaci.

2.9 Pohledávky a závazky

Pohledávky se rozdělují na krátkodobé (splatnost do jednoho roku) a dlouhodobé. Dále je možné k pohledávkám tvořit opravné položky, kdy individuální podnikatelé se řídí zákonem o daních z příjmů. (Cardová, 2010, s. 126 - 127)

V praktické části jsem vypracoval interní směrnice pro podnikatele X, při jejichž tvorbě jsem čerpal z účetních a daňových zákonů a lze z nich vyčíst mnoho dalších postupů uplatňovaných v účetnictví v České republice. Nerad bych zde duplikoval některé informace, proto odkážu čtenáře na kapitolu 6.6.

2.10 Účetní závěrka

Před účetní závěrkou (sestavením účetních výkazů) se provádí účetní uzávěrka, která se skládá podle Cardové (2010, s. 136 – 138) z těchto kroků:

- Inventarizace a účetní analýza
- Daňová analýza
- Zaúčtování daňové povinnosti
- Uzavírání účetních knih

Účetní závěrka je tvořena rozvahou, výsledovkou a přílohou. Cardová (2010, s. 138)

Jak uvádí Strouhal (2012, s. 425) může účetní závěrka obsahovat i přehled o peněžních tocích, ale i přehled o změnách vlastního kapitálu.

3 POROVNÁNÍ DAŇOVÉ EVIDENCE A ÚČETNICTVÍ

3.1 Daňová evidence versus účetnictví

Daňová evidence se sice osamostatnila od účetnictví, ale jen částečně. Na rozdíl od účetnictví, používá deník příjmů a výdajů, ale pokud jde o evidenci majetku a závazků, využívá účetní pravidla. (Sedláček, 2012, s. 7)

V daňové evidenci se evidují příjmy a výdaje, což je nejpatrnější rozdíl mezi daňovou evidencí a účetnictvím, ve kterém se účtuje o výnosech a nákladech. Jaký je vlastně mezi těmito pojmy rozdíl? Příjem v daňové evidenci zaevidujeme až ve chvíli, kdy přijmeme platbu, ale výnos v účetnictví zaúčtujeme už v okamžiku provedení dané transakce, to často znamená před provedením platby. Uvedu menší příklad. Prodáme zboží a vystavíme fakturu, to je pro nás výnos. Za měsíc nám odběratel za zboží zaplatí, to je pro nás příjem. Podobný je rozdíl mezi výdaji a náklady.

Jak je to se ziskem?

Zisk v daňové evidenci = příjmy - výdaje

Zisk v podvojném účetnictví = výnosy - náklady

Zde můžete vidět patrný rozdíl, který má velký dopad na zdanění. V daňové evidenci zdaňujeme to, co skutečně dostaneme zapláceno, zatímco v účetnictví zdaňujeme i to, co nám bylo pouze přislíbeno odběratelem.

Rozdíly mezi daňovou evidencí a účetnictvím dle Duška (2008, s. 44):

Vykazování v daňové evidenci

- Evidence příjmů a výdajů
- Časové rozlišení se používá jen ve speciálních případech
- Používají se sloupce v peněžním deníku

Vykazování v podvojném účetnictví

- Účtuje se o výnosech a nákladech
- Povinné časové rozlišení
- Používá rozvahu a výsledovku
- Používají se účty dle účtové osnovy

3.2 Výhody a nevýhody vedení daňové evidence

Dle mě a podle Sedláčka (2012, s. 7 – 11) patří mezi výhody vedení daňové evidence:

- není povinná inventarizace
- menší administrativní zátěž, levnější software, nižší požadavky na technické zabezpečení
- není náročná na vzdělání
- zdanění pohledávek až po jejich zaplacení
- jednoduše lze ovlivnit základ daně zaplacením závazků
- poskytuje podnikateli přehled o stavu a pohybu majetku a dluhů

Mezi nevýhody vedení daňové evidence patří:

- menší použitelnost k řízení firmy, protože neposkytuje dostatek informací (v podstatě jen přehled o toku cash – flow)
- musí se řídit daňovými zákony
- slouží hlavně ke stanovení daňové povinnosti

3.3 Výhody a nevýhody vedení účetnictví

Mezi nevýhody vedení účetnictví patří:

- vhodnější k řízení firmy díky podrobnějším informacím (díky přísnějším právním podmínkám a používaným účetním metodám jako např. používání výnosů a nákladů) – stovky let používaná metoda
- řídí se účetními zákony

Mezi nevýhody vedení účetnictví:

- vyšší administrativní zátěž
- dražší software
- potřeba obsáhlejších znalostí nebo služeb účetního

4 PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ

4.1 Legislativní úprava

Metoda přechodu z daňové evidence na účetnictví je uvedena ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. a v zákonu o daních z příjmů v příloze číslo 3. (Strouhal, 2012, s. 51)

4.2 Důvody k přechodu z daňové evidence na účetnictví a jeho důsledky

Přechod z daňové evidence na účetnictví má daňové dopady na podnikatele, dále je třeba se naučit podvojnému účetnictví a v neposlední řadě je třeba si pořídit nový účetní program. Daňová povinnost bývá často kvůli převodu vyšší, než by byla, kdyby k převodu vůbec nedošlo.

Přechod z daňové evidence na účetnictví je buď nedobrovolný, daný zákonem, nebo je možno na účetnictví přejít dobrovolně, a to z mnoha důvodů. Těmito důvody jsou:

- Interní požadavky firmy (například kvůli lepším informacím o stavu firmy apod.)
- Externí požadavky (například pokud to požaduje banka apod.) (Dušek, 2008, s. 22)

Podnikatel, který se stal účetní jednotkou je povinen přejít na účetnictví. (Dušek, 2008, s. 31)

Více informací o tom, kdo a za jakých podmínek je povinen přejít na účetnictví, jsem uvedl v kapitole 2, která se zabývá účetnictvím.

4.3 Postup přechodu z daňové evidence na účetnictví

Nejdříve je potřeba zjistit stav majetku a závazku z daňové evidence a hned poté je potřeba vyřešit, jak bude daná fyzická jednotka účtovat o jednotlivých položkách. V prvním roce účtování je nutné kvůli přechodu upravit základ daně z příjmů. (Pilátová, 2012, s. 274)

Jednotlivé stavy majetku a závazků se převedou do počátečních stavů rozvahových účtů, a to k prvnímu dni účetního období. U finančního pronájmu se neuplatněná část výdajů uvede jako počáteční zůstatek účtu určeného k zachycení nákladů příštích období v účtové skupině 38. (Dušek, 2008, s. 31)

Rád bych zdůraznil, že přechod z daňové evidence na účetnictví nemusí podnikatel nikde hlásit. (Dušek, 2008, s. 29)

4.3.1 Uzavření daňové evidence

K 31. prosinci roku, který předchází začátku vedení účetnictví, je potřeba zjistit skutečný stav majetku a závazku v daňové evidenci. Pilátová (2012, s. 274 – 275) upozorňuje, že je potřeba zjistit stav celého obchodního majetku, který je používán k podnikání a je uveden v daňové evidenci, ale také všechny závazky, které se týkají podnikání.

4.3.2 Otevření účetních knih

Fyzická osoba, která přechází na účetnictví, musí z daňové evidence zjistit:

- stavy jednotlivých složek majetku a závazků,
- rezerv,
- oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku a
- u finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku neuplatněnou část výdajů ke dni předcházejícímu první den účetního období, v němž jim vzniká povinnost zahájit vedení účetnictví.

Majetek se musí ocenit podle zákona o účetnictví. (Pilátová, 2012, s. 279 – 280)

4.3.3 Povinná úprava základu daně z příjmu

Jak uvádí Pilařová (2009), při přechodu na účetnictví je potřeba v roce, ve kterém zahájíme vedení účetnictví, zvýšit základ daně:

- o hodnotu zásob a cenin,
- o hodnotu poskytnutých záloh (kromě záloh na hmotný a nehmotný majetek)
- o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmy

Dále se musí základ daně snížit:

- o hodnotu přijatých záloh a závazků, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů

Pro plátce DPH platí:

- hodnotou závazku se myslí hodnota bez DPH, pokud byl uplatněn odpočet DPH
- hodnotou pohledávky se myslí hodnota bez DPH, pokud byla splněna povinnost na výstupu

Dále je potřeba říct, že hodnotu zásob a pohledávek, které poplatník evidoval v době zahájení účetnictví, lze zahrnout do základu daně buď jednorázově, v době zahájení vedení účetnictví, nebo postupně po 9 následujících zdaňovacích obdobích, počínaje zdaňovacím obdobím zahájení vedení účetnictví. Poplatník není povinen tuto hodnotu rozložit rovnoměrně, záleží to jen na něm. (Pilátová, 2012, s. 288 – 291)

Kdyby neměl podnikatel v evidenci žádnou z výše uvedených položek, tak by byl daňový dopad převodu nulový. To se ale většinou nestává, a tak větší podnikatelé často kvůli těmto daňovým dopadům raději zůstávají u vedení daňové evidence. Základ daně se upravuje z důvodu jiných principů v evidenci a v účetnictví. (Dušek, 2008, s. 33 - 36)

Pokud jde o krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů, které v dalším roce zvýší základ daně, nemusí se podnikatelé tímto zvýšením příliš trápit, protože by byly pravděpodobně v dalším roce stejně zaplacený a zvýšili by tak základ daně i v daňové evidenci.

4.3.4 Postup při převodu z daňové evidence na účetnictví

V této subkapitole uvedu postup převodu podle Duška (2008, s. 44), který rozděluje převod do 11 kroků:

1. Rozhodnutí o převodu (termín)
2. Inventarizace majetku a závazků
3. Výpočet dodatečných informací (odpis pohledávek apod.)
4. Sestavení převodového můstku
5. Vyčíslení daňového dopadu – úprava daňového základu
6. Vyhotovení protokolu z převodu
7. Doplnění analytického členění (účty, střediska apod.)
8. Zaúčtování do podvojného účetnictví
9. Kontrola rovnosti konečných stavů na počáteční
10. Sestavení počáteční rozvahy
11. Vyhotovení prohlášení

Před převodem se musí udělat inventarizace. Zjistí se skutečný stav majetku a závazků, který se porovná s účetním stavem a následně se vypořádají inventarizační rozdíly, a to ještě v daňové evidenci daňově srovnat. (Dušek, 2008, s. 46)

Dušek (2008, s. 50) doporučuje nezabývat se při převodu haléřovými rozdíly, protože jsou pro podnikatele nevýznamné a přinášely by sebou zbytečné komplikace.

Jak jsem psal v kapitole o účetnictví, je potřeba mnoho účetních postupů specifikovat v účetních směrnících a není tedy možné přejít na účetnictví bez vytvoření vnitropodnikových účetních směrnic.

4.4 Pár rad týkající se převodu od Pilařové (2009)

- Je třeba brát v úvahu to, že fyzická osoba, která přejde na účetnictví, jej musí vést minimálně po dobu pěti let.
- Je důležité dávat si pozor při vstupu do sdružení, protože pokud bude jeden z členu účetní jednotkou, stáváme se jí také.
- To, že vedeme účetnictví, neznamená, že nemůžeme uplatňovat paušální výdaje, je ale nutné zdanit příjmy a nikoliv výnosy, se zdanitelných příjmů se potom spočítá částka paušálních výdajů.
- Při přechodu z daňové evidence na účetnictví se týkají daňové dopady prvního roku vedení účetnictví a ne posledního roku vedení daňové evidence.
- Podnikatel by měl zvážit daňový dopad pohledávek a zásob, protože pokud jde o vysoké částky, je výhodné rozdělit jejich dopad do více období.
- V průběhu vedení účetnictví je třeba si dávat pozor na situace, které by mohli zapříčít dodanění zbylých hodnot pohledávek a zásob (např. ukončení podnikání, přechod zpět na daňovou evidenci apod.).
- Aby mohl podnikatel správně otevřít účetní knihy, je nutné provést pečlivou inventarizaci.
- Při otevírání účetních knih je potřeba si dát pozor na to, že suma účetních odpisů neodpovídá doposud uplatňovaným daňovým odpisům, protože je vypočítána na základě nového odpisového plánu.

Jak vidíme, rady týkající se přechodu od Pilařové se příliš neliší od rad udělovaných například od Duška či jiných výše uvedených autorů.

4.5 Několik doporučení k inventarizaci prováděné před převodem podle Duška (2008, s. 47 – 48)

4.5.1 Inventarizace pohledávek

Často významné pohledávky, které nejsou promlčeny, je důležité přihlásit k soudu. U těchto pohledávek už není naděje na zaplacení, což přináší výhody z daňového hlediska při převodu.

4.5.2 Inventarizace zásob

Zásoby (i vlastní) na skladě se při převodu zahrnují do základu daně, proto je vhodné je minimalizovat. Při kontrole je dobré prodat nebo se zbavit málo nebo vůbec neobrátkových zásob. Symbolická cena je často daňově výhodnější. Ke dni převodu by na skladě měly být nejnütnější zásoby.

4.5.3 Inventarizace dlouhodobého majetku

Kromě dlouhodobého majetku je potřeba provést inventarizaci i drobného majetku. Je dobré vyřadit majetek, který nemá užití pro podnikání.

4.5.4 Dokladová inventarizace

Je třeba zkontrolovat všechno, co se týká podnikání a není uhrazeno jako např. neuhrazené daně, poplatky, sociální a zdravotní, pokuty, penále, úroky apod.

4.5.5 Časové rozlišení nákladů a výnosů

V daňové evidenci se nájemné u finančního leasingu (ale i u zákonných rezerv) časově rozlišuje bez ohledu na tok peněz. V převodovém můstku se postupuje nedaňově, protože bylo vše zdaněno už v daňové evidenci. V ostatních případech se závazky dají do daňových výdajů a pohledávky do daňových výnosů (jako kdyby byly v daňové evidenci zaplacené). (Dušek 2008, s. 59 - 60)

4.6 Převodový můstek

Převodový můstek slouží k převodu informací z daňové evidence na účetnictví. Musí být v souladu se základními pravidly účetnictví. Co to znamená? Konečné stavy se musí rovnat počátečním, výsledkové účty nesmí mít počáteční stavy, všechno v účetní jednotce musí být v účetní evidenci.

Podrozvahové účty lze účtovat jednostranně nebo použít pomocný účet 799. Jinak se v převodovém můstku používá účet 491.

Rozdíl mezi počátečním stavem aktiv a pasiv se uvede na účet 491 (používá se jako pomocný účet). (Dušek, 2008, s. 31)

Na účet 491 (účet individuálního podnikatele) se účtují vklady a výběry podnikatele, ale také se zde účtuje zisk nebo ztráta z celé doby podnikání. Účet 491 je pasivní účet. (Pilařová, 2009)

Abychom mohli doložit, že převod na účetnictví proběhl správně, je potřeba vytvořit převodový můstek s účtováním MD a DAL a uvést dopad do základu daně. Nedostačující je kontrola převodu porovnáním výkazu majetku a závazků z posledního daňového přiznání s počáteční rozvahou. Tento postup finančnímu úřadu nestačí. (Dušek, 2008, s. 52)

Převodový můstek lze doložit protokolem převodu s tabulkou všech položek. Podrozvahové účty je dobré uvést na samostatné liště. Každá položka by měla být doložena položkovými doklady z knih analytické evidence. Součástí by mělo být i prohlášení účetní jednotky. (Dušek, 2008, s. 45)

4.7 Daňové dopady převodu a jejich minimalizace

Na tomto místě bych rád uvedl několik způsobů, jak je možné minimalizovat daňový dopad přechodu na účetnictví. Dušek (2008, s. 39) dává tato doporučení:

- minimalizovat stav zásob (nezáleží na tom, jakých, ale je potřeba alespoň mít minimální nutný stav zásob či prodat nebo se jinak zbavit nepotřebných zásob)
- minimalizovat stav neuhrazených daňových pohledávek – je potřeba je vymáhat
- není nutné minimalizovat stav neuhrazených daňových závazků – snižují základ daně
- je důležité nepodlehnout dané situaci a nevykazovat nižší zásoby, než jaké ve skutečnosti máme, protože je to nelegální

4.8 Převod knih analytické evidence

Dušek (2012, s. 69) doporučuje dodržovat tyto zásady předtím, než začne podnikatel převádět knihy analytické evidence do účetnictví:

- peněžní částky v knihách analytických účtů musí odpovídat příslušným souhrnným peněžním částkám obrátů nebo zůstatků syntetických účtů, k nimž se tyto účty vedou
- nepřevádět do účetnictví majetek, který podnikatel nemá nebo nepoužívá a nebude používat pro podnikání, takový majetek je vhodné před převodem vyřadit z obchodního majetku
- pozor na tzv. černou evidenci, tj. majetek, který podnikatel používá k podnikání, ale neviduje – je to protizákonné
- o inventarizační rozdíly je potřeba upravit daňovou evidenci (základ daně) ve zdaňovacím období předcházející začátek vedení účetnictví

Nezaplacené daňové pohledávky se účtují do výnosů a zdaňují se z důvodu daňového narovnání na podvojném účetnictví, protože kdyby se ten proces neudělal, tak by tyto výnosy nebyly nikdy zdaněny (příjmy versus výnosy). Při převodu se nerozlišují zásoby na skladě zaplacené kvůli tomu, že proti zásobám jsou uznány nezaplacené závazky do nákladů. (Dušek, 2012, s. 68)

Je vhodné nejdříve převést jednotlivé položky na syntetické účty a dále dle požadavků podnikatele na účty analytické. Účty je potřeba rozlišovat na daňové a nedaňové. Používat jen skupiny se nedoporučuje. Např. pokladna paní H: 211.100. (Dušek 2008, s. 56)

Dušek (2012, s. 66) také upozorňuje, že převod lze provést až do podání daňového přiznání.

4.9 Kontrola potenciálních chyb, které mohly vzniknout při převodu z daňové evidence na účetnictví

Dušek (2008, s. 66 – 67) doporučuje:

- Zkontrolovat podvojnost po navedení do počátečních stavů, což znamená, že MD všech účtů se musí rovna straně Dal všech účtů.
- Zkontrolovat návaznost:
 - Hodnota majetku a závazků v posledním daňovém přiznání se musí rovnat zůstatkům odpovídajících účtu po převodu.
 - Hodnota majetku a závazků, které nebyly uvedeny v daňovém přiznání, se musí rovnat výsledkům inventury.
- Provést kontrolu úplnosti, což znamená, že je potřeba zkontrolovat, zda vše co je součástí obchodního majetku, ale i to co je pouze pronajato, je zachyceno na účtech hlavní knihy, všechen majetek, který slouží k podnikání musí být v účetní evidenci.
- Zkontrolovat převodový můstek, tedy že hodnoty v účetnictví odpovídají můstku.
- Zkontrolovat, zda jsou jednotlivé položky správně označeny jako daňové či nedaňové

Nejčastější chybou podle Duška (2008, s. 64 – 65) je:

- použití chybného účtu – pokud to nemá daňový dopad, lze jednoduše opravit
- chybná hodnota účtu - pokud to nemá daňový dopad, lze jednoduše opravit
- daňová chyba – může mít vliv na peněžní prostředky (pokuta, vyšší daň)
- záměrné chyby – jako např. vynechání majetku z evidence apod.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA PODNIKATELE X A JEHO DŮVODY K PŘECHODU NA ÚČETNICTVÍ

5.1 Popis a cíle organizace

Předmět činnosti: Provádění staveb včetně jejich změn, udržovacích prací na nich a jejich odstraňování.

Podnikatel X je fyzická osoba podnikající v oboru stavebnictví. K podnikání v tomto oboru je potřeba mít živnostenské oprávnění, které je ohlašovací a vázané. Pokud jde o obsah činnosti, kterou se zabývá, můžu uvést např. rekonstrukce koupelen, rekonstrukce interiérů a exteriérů bytů a domů, příležitostná stavba rodinných domů apod. Fyzická osoba nemá stanovené nějaké konkrétní formální cíle. Lze ale uvést, že podnikateli jde hlavně o spokojeného zákazníka, takže jeho osobním cílem je provádět stavební práce s maximální kvalitou a zároveň co nejrychleji.

5.2 Organizační struktura

Pokud jde o organizační strukturu, je velice jednoduchá. V organizaci pracují tři zedníci a podnikatel X, který zajišťuje jednání s klienty, dozor při staveních činnostech, objednávání materiálu, vede daňovou evidenci a ostatní administrativu, zpracovává rozpočty k jednotlivým zakázkám apod. Pracovníky (zedníci, obkladači, instalatěři nebo elektrikáři, mistři apod.) si zajišťuje také externě, a to buď prostřednictvím firem, nebo uzavírá smlouvy o provedení práce s dělníky. Důvodem je, že potřeba některých profesí je občasná, stejně tak potřebný počet dělníků se liší podle období a množství práce.

Podnikatel není zapsaný v obchodním rejstříku, ale pouze v živnostenském. Vystudoval vysokou školu se zaměřením na stavebnictví, získal dostatečnou praxi a sloužil zkoušky, čímž získal oprávnění k podnikání ve stavebnictví.

Pár let po revoluci založil podnikatel s několika společníky stavební firmu, které se velmi dařilo. Bohužel po několika letech spolupráce začaly být vztahy mezi společníky problematické, takže si podnikatel raději nechal vyplatit svůj podíl v hodnotě několika milionů korun a odešel.

V té době se rozhodl, že začne podnikat sám na sebe a založil si tak živnost, kterou se zabývá v této práci. Měl zkušenosti i kontakty, takže začátek podnikání byl bez problémů.

Musel se ale spokojit s menšími a méně výdělečnými projekty, než na které byl zvyklý z předešlých let.

Jako živnostník se zaměřoval hlavně na rekonstrukce bytu, domů, ale i průmyslových objektů jako kanceláře, sklady apod. Když se naskytlá příležitost, zabýval se i výstavbou rodinných domů a menších objektů.

Rozvoj firmy byl pomalý, ale rovnoměrně rostoucí. Každoročně rostl obrat, ale i ziskovost. Protože se jednalo o menší živnost, dařilo se mu udržovat nízké náklady. Krize sice zasáhla stavebnictví, ale na živnosti našeho podnikatele to nemělo zase tak velký vliv. V prvním roce krize dokonce rostl zisk, ale následně došlo ke stagnaci a k mírnému poklesu.

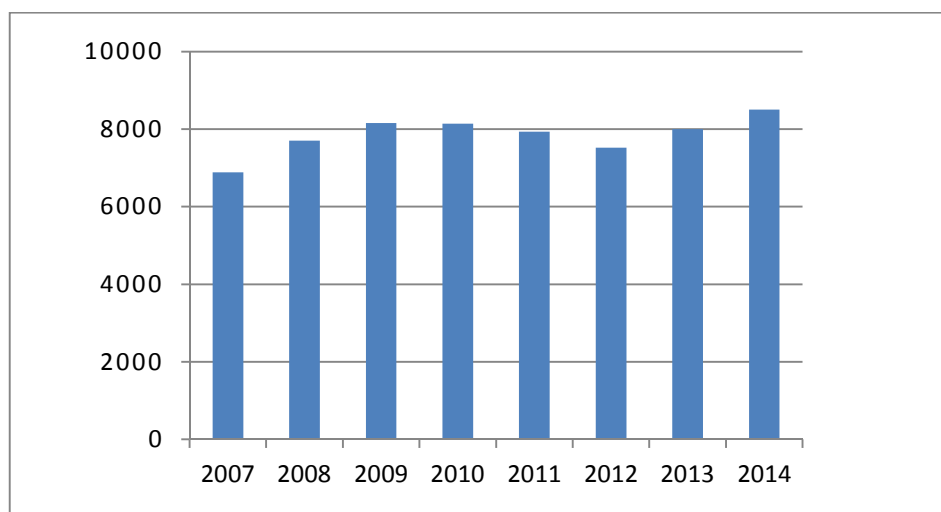
Tento rok se živnosti daří velmi dobře a je očekáván opět růst. Mnoho ziskových zakázek je již v běhu a mnoho je jich domluveno, a to i na příští rok, ve kterém se očekávají dvě velké zakázky, které by mohli významně podpořit růst živnosti a kromě přechodu na účetnictví by podnikatel zvažoval i možnost změny právní formy na s.r.o., ale tímto problémem se ve své práci zabývat nebudu.

Podnikatel si velmi pečlivě vybírá zakázky, kvůli špatným zkušenostem z minulosti. Zaměřuje se hlavně na bonitu klienta a ziskovost zakázky.

Podnikatel vede daňovou evidenci a ze zákona není povinen vést účetnictví, ale živnost se rozrůstá a daňová evidence není už dostačující a vhodná k řízení. Účetnictví je přece jen výhodnější, protože podává použitelnější informace. Má práce je koncipovaná tak, aby podle ní mohl podnikatel přejít na účetnictví k 1.1.2013.

Fyzická osoba je ji od začátku svého působení plátcem DPH a chtěl bych také zdůraznit, že stavebnictví podléhá v současné době přenesené daňové povinnosti, což má vliv na odvod daní.

5.3 Jak se vyvíjel a pravděpodobně bude vyvíjet obrat

Obr. 5.1 Vývoj obratu podnikatele X v letech 2007 - 2014 v tisících Kč

Zdroj: vlastní zpracování

rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
obrat	6 889	7 704	8 157	8 139	7 937	7 522	8 000	8 500

Tab. 5.1 Vývoj obratu podnikatele X v letech 2007 - 2014 v tisících Kč

Na grafu můžeme vidět, jak se vyvíjel a pravděpodobně bude vyvíjet obrat v živnosti podnikatele od roku 2007 do roku 2014. Lze z něj vyčíst, že je firma velice stabilní.

Obrat rostl v letech 2007 – 2009. Zajímavé je, že rostl i v nejhorším krizovém roce 2009. Podle podnikatele X je to dáno tím, že fyzické osoby, které dlouhodobě plánovaly pořídit si např. novou koupelnu, si ji pořídili nehledě na stav ekonomiky. Firmy již byly obezřetnější, ale i tak se podnikateli podařilo udržet většinu zakázek.

V roce 2010 se již začala krize více projevovat, obrat už nerostl, ale aspoň neklesal. Bylo to ale vykoupeno vyšším úsilím a zabýváním se i méně ziskovými zakázkami. Zisk byl menší než v roce 2009. Podobné to bylo v roce 2011. Rok 2012 byl nejhorší. Došlo k poklesu obratu i zisku. Mnoho zakázek bylo z nedostatku peněz zrušeno.

Rok 2013 bude pravděpodobně světlejší. Podnikatel má mnoho jistých ziskových zakázek, a to už i na rok 2014. Očekává vyšší růst a rozšiřování firmy. To je také jeden z jeho důvodů k přechodu na účetnictví.

6 PŘEVOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ

Pro zopakování uvedu postup převodu podle Duška (2008, s. 44), kterým se budu v rámci možností diplomové práce řídit při převodu pro podnikatele X:

1. Rozhodnutí o převodu (termín) – podnikatel chce začít vést účetnictví od 31.12. 2013
2. Inventarizace majetku a závazků
3. Výpočet dodatečných informací (odpis pohledávek apod.)
4. Sestavení převodového můstku
5. Vyčíslení daňového dopadu – úprava daňového základu
6. Vyhotovení protokolu z převodu
7. Doplnění analytického členění (účty, střediska apod.)
8. Zaúčtování do podvojného účetnictví
9. Kontrola rovnosti konečných stavů na počáteční
10. Sestavení počáteční rozvahy
11. Vyhotovení prohlášení

6.1 Inventarizace majetku a závazků k 31. 12. 2012

Aby mohl podnikatel přejít na účetnictví od 1. 1. 2013, byla potřeba provést inventuru majetku a závazků. Rozdíly zjištěné z výsledků inventury (porovnáním skutečného stavu s daňovou evidencí) jsou zaneseny do daňové evidence. Inventura má dle možností buď fyzickou nebo dokladovou formu.

Dušek (2008, s. 75) doporučuje používat minimálně třímístné čísla účtů, protože používání pouze skupin účtů považuje za nepřehledné (podle zákona to ale stačí). Dále musí být z každého účetního zápisu jasné, zdali má či nemá daňový dopad. Inventarizaci podnikatel dokládá inventurním soupisem.

Podnikatel se rozhodl nepoužívat pouze třímístní čísla účtu, ale rozhodl se v případě potřeby rozlišovat účty i analyticky (bude používat i šestimístné účty).

Podnikatel provedl k 31.12 2012 inventarizaci:

- peněžních prostředků v pokladně
- peněžních prostředků na bankovním účtu
- dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku
- dlouhodobého drobného majetku
- zásob
- pohledávek z obchodních vztahů
- závazků z obchodních vztahů
- závazků vůči finančnímu úřadu
- přijatých a poskytnutých záloh
- úvěru
- leasingu
- rezerv na opravu majetku
- mzdových závazků a závazků vůči zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení

6.1.1 Inventarizace peněžních prostředků v pokladně

Podnikatel provádí většinu plateb přes banku (přes účet, příkazem k úhradě) a stejně tak jeho klienti. Ne vždy je ale tento způsob možný nebo pro něj výhodný, proto si vždy drží část peněz v hotovosti. Výši hotovosti nějak neřídí, ale spíše odhaduje její potřebu a není pro něj těžké si peníze vybrat nebo půjčit od banky. Podnikatel neobchoduje se zahraničím, proto nepoužívá cizí měnu a nevede tak valutovou pokladnu, ale pouze pokladnu v českých korunách. K účtování o hotovosti bude využívat účet 211. V pokladně byla zjištěna k 31. 12. 2012 částka 88 440 Kč, což odpovídalo daňové evidenci (peněžnímu deníku).

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Pokladna	211.000	Ne	88 441	

Tab. 6.1 Počáteční stav pokladny v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.2 Inventarizace peněžních prostředků na bankovním účtu

Podnikatel využívá k podnikání pouze jeden podnikatelský běžný účet vedený v českých korunách. Se zahraničím neobchoduje, proto nepotřebuje účty v cizích měnách. K účtování bude využívat účet 221. Protože používá pouze jeden firemní účet, není potřeba používat účet analytický. Stav účtu na konci období byl 438 586 Kč.

Musí samozřejmě platit: výpis z bankovního účtu na konci roku = konečný stav v peněžním deníku = počáteční stav účtu 221. (Dušek, 2008, s. 76)

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Běžný účet	221.000	Ne	438 586	

Tab. 6.2 Počáteční stav bankovního účtu v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.3 Inventarizace dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

Pokud jde o dlouhodobý hmotný majetek, používá podnikatel k podnikání budovu skladu, dodávku Ford Tranzit, osobní automobil Ford Fusion a nákladní auto Avia A75. Odpis je prováděn podle zákona o daních z příjmu, a to zrychlenými odpisy, kromě skladu, který odepisuje lineárně. I v účetnictví bude nadále pokračovat v daňových odpisech, což znamená, že daňové a účetní odpisy budou stejné. Rád bych ještě uvedl, že má podnikatel na leasing minibagr, který ale bude v účetnictví vést v podrozvahové evidenci. Všechny potřebné údaje a zjištění jsem zapsal do níže uvedených tabulek.

Majetek	Zařazení v roce	Pořizovací cena	Odpisy - celkem	Zůstatková cena	Odpisová skupina
Sklad - rovnoměrně	2006	550 000	119 900	430 100	5
Ford Tranzit	2008	175 000	175 000	0	2
Ford Fusion	2012	289 000	57 800	231 200	2
Avia A75	2005	277 000	277 000	0	2
Celkem		1 291 000	629 700	661 300	

Tab. 6.3 Stav dlouhodobého majetku v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Samostatné movité věci	022.000	Ne	741 000	
2.	Oprávky	082.000	Ne		509 800
3.	Stavby	021.000	Ne	550 000	
4.	Oprávky	081.000	Ne		119 900

Tab. 6.4 Počáteční stav dlouhodobého majetku v účetnictví v Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.4 Inventarizace dlouhodobého drobného majetku

Pilátová (2012, s. 58 - 59) doporučuje v daňové evidenci vést karty hmotného majetku, na které budou evidovány údaje rozhodné pro správné stanovení základu daně a následně daně z příjmu fyzických osob. Dále doporučuje evidovat i drobný hmotný majetek, který zákon o dani nedefinuje. Tato evidence je důležitá pro prokázání skutečnosti, že daný majetek je součástí obchodního majetku a pro daňovou uznatelnost výdajů s opravou a údržbou tohoto majetku. Fyzická osoba by si také měla stanovit, v jaké rozmezí bude tento majetek evidovat. Podnikatel eviduje drobný dlouhodobý majetek od 3000 do 40 000 Kč s dobou použitelnosti delší než jeden rok (samozřejmě bez DPH). Tento majetek jde rovnou do daňově uznatelných výdajů. Tento majetek bude převeden do účetnictví s tím, že k němu budou 100% oprávky. Všechny potřebné údaje a zjištění jsem zapsal do níže uvedených tabulek.

Majetek	Požizovací cena (bez DPH)
Notebook ASUS	14 999
Stolní PC Acer	9 499
Monitor SAMSUNG	15 879
Tiskárna EPSON	4 449
Mobilní telefon Nokia	5 960
Fotoaparát Sony	11 999
Míchadlo EIBENSTOCK	3 999
Lamačka dlažby Montolit	8 871
Řezačka na dlažbu Kaufmann	6 259
Štafle teleskopické	4 599
Motorová pila Solo	5 990
Křovinořez Oleo - Mac	6 550
Sekací kladivo - Makita	16 440
Vysokorychlostní vrtačka - Makita	3 490
Úhlová bruska Festool	4 076
Kancelářská židle Pronto	3 784
Míchačka Atika	7 800
Celkem	134 643

Tab. 6.5 Stav drobného majetku v Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Drobný hmotný majetek	028.000	Ne	134 643	
2.	Oprávky – 100%	088.000	Ne		134 643

Tab. 6.6 Počáteční stav drobného majetku v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.5 Inventarizace zásob (materiálu)

Podnikatel objednává materiál podle potřeb jednotlivých zakázek. Objednává ho až ve chvíli, kdy je jisté kolik a čeho bude potřebovat. Materiál je většinou odvezen přímo na stavbu. Někdy do skladu na kraji Zlína. Drží minimální zásoby a většinou je spotřebováno všechno. Když něco zůstane, je to buď odvezeno na skládku na Suchý důl, necháno na stavbě nebo odvezeno do skladu, kde se teprve rozhodne co dál.

Zásoby jsou oceňovány cenou pořízení a náklady na dopravu = pořizovací cena. Při fyzické inventuře nebyla zjištěna žádná manka. Jinak bychom museli o manko navýšit základ daně za rok 2012, protože se nejedná o daňově uznatelný náklad.

Zásoby podle inventury a evidence měly hodnotu 50 624 Kč. Nebyly tedy nalezeny žádné rozdíly. V dalším roce, kdy začne fyzická osoba vést evidenci, bude nutné o tuto hodnotu zvýšit základ daně (podle zákona o daních z příjmu). Je ale také možné, rozdělit tuto částku až do devíti let (dle našeho uvážení, nemusí lineárně). Analyticky lze rozlišovat různé druhy materiálu a zásob. Všechny potřebné údaje a zjištění jsem zapsal do níže uvedených tabulek.

Zásoby	Množství	Cena
Tvárnice Ytong P2-400	2 palety	5 184
Tvárnice Ytong P4-500	1 paleta	2 406
Obkladačky Glamour	18 m ²	12 600
Sádrokarton RBI	70 m ²	5 460
Zdící malta Weber	300 kg (12 x 25 kg)	1 600
Silikonová omítka	120 kg (4 x 30 kg)	9 824
Vana Polysan	1 ks	13 550
Celkem		50 624

Tab. 6.7 Stav materiálu v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

Číslo	Text	Účet	Daňový do- pad (ZD)	MD	DAL
1.	Materiál na skladě	112.000	Ano	50 624	

Tab. 6.8 Počáteční stav materiálu v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.6 Inventarizace pohledávek z obchodních vztahů

Zákazníci jsou nezodpovědní a často neplatí včas a je běžné, že mají několikaměsíční zpoždění. To platí většinou pro zákazníky – firmy, pokud jde o zákazníky - soukromé osoby, zde bývají tyto potíže menší. Pohledávky se vedou v knize pohledávek. Jenom bych chtěl podotknout, že některé pohledávky podléhají přenesené daňové povinnosti a nebo snížené sazbě DPH. Přenesená daňová povinnost ve stavebnictví znamená, že pokud plátce DPH poskytuje jinému plátcí DPH stavební a montážní práce, je povinen přiznat DPH příjemce plnění. Snížené sazbě DPH podléhají také rekonstrukce, modernizace a opravy rodinných domů, bytových domů a bytů. Dále se snížená sazba daně uplatní při poskytnutí stavebních a montážních prací spojených s výstavbou staveb pro sociální bydlení. (Vančurová, 2012, s. 282 - 285)

Některé pohledávky jsou již po splatnosti, ne však více než dva měsíce. O vymahatelnost těchto pohledávek se podnikatel nebojí, je to běžná praxe.

O nezaplacené pohledávky v hodnotě 413 299 bez DPH bude zvýšen základ daně v příštím roce. Všechny potřebné údaje a zjištění jsem zapsal do níže uvedených tabulek.

Číslo faktury vydané	Základ daně	DPH	Celkem
12010024	42 589	5962	48 551
12010023	138 267	-	138 267
12010021	104 866	-	104 866
12010020	4 599	644	5 243
12010017	122 978	-	122 978
Celkem	413 299	6 606	419 905

Tab. 6.9 Stav pohledávek v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Faktury vydané				
	základ daně	311.000	Ano	413 299	
	DPH	311.000	Ne	6 606	

Tab. 6.10 Počáteční stav pohledávek v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.7 Inventarizace závazků z obchodních vztahů

Živnost má v evidenci pouze krátkodobé závazky vůči dodavatelům splatné v roce 2013. Dlouhodobé závazky tohoto typu nemá a zároveň nemá závazky po splatnosti. Celková hodnota závazku bez DPH byla 173246 Kč. O tuto hodnotu se sníží základ daně v roce 2013. K 31.12.2012 měl podnikatel tyto závazky:

Číslo faktury přijaté	Základ daně	DPH	Celkem
12110185	63 508	12 702	76 210
12110188	8 657	0	8 657
12110189	27 536	5 507	33 043
12110190	24 521	0	24 521
12110195	3 254	651	3 905
12110196	35 584	7 117	42 701
12110199	38 200	7 640	45 840
Celkem	201 260	33 617	234 877

Tab. 6.11 Stav závazků v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Faktury přijaté				
	Základ daně	321.000	Ano		201 260
	DPH	321.000	Ne		33 617

Tab. 6.12 Počáteční stav pohledávek v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.8 Inventarizace závazku vůči finančnímu úřadu – Silniční daň

Podnikatel používá k podnikání tři vozidla. Tyto vozidla podléhají silniční dani. V průběhu roku platil zálohy na silniční daň. Podle přiznání k silniční dani vznikl nedoplatek ve výši 480 Kč.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Silniční daň	345.000	Ano		480

Tab. 6.13 Počáteční stav silniční daně v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.9 Inventarizace závazku vůči finančnímu úřadu – Daň z příjmu fyzických osob

Podnikatel podléhá dani z příjmu fyzických osob, na kterou platil v průběhu roku zálohy. Na základě daňového přiznání mu vznikl nedoplatek ve výši 18 369 Kč.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Daň z příjmu fyzických osob	341.000	Ne		18 430

Tab. 6.14 Počáteční stav daňového závazku v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.10 Inventarizace závazku vůči finančnímu úřadu – Daň z přidané hodnoty

Podnikatel je čtvrtletním plátem daně z přidané hodnoty. Podnikateli vznik nadměrný odpočet ve výši 67 226 Kč za čtvrté čtvrtletí roku 2012.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Daň z přidané hodnoty	343.000	Ne	67 226	

Tab. 6.15 Počáteční stav nadměrného odpočtu DPH v účetnictví v Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.11 Inventarizace závazku vůči finančnímu úřadu – Daň ze závislé činnosti

Podnikatel vyúčtoval zaměstnancům mzdy za prosinec a vznikl mu tak závazek zaplatit zálohu na daň ze závislé činnosti za prosinec.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Daň ze závislé činnosti	342.000	Ano		2 774

Tab. 6.16 Počáteční stav daňového závazku v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.12 Inventarizace přijatých a poskytnutých záloh

K 31.12.2012 bylo zjištěno celkové množství přijatých záloh od odběratelů v celkové hodnotě 85 000 Kč (bez DPH). O tuto hodnotu je možné snížit základ daně v roce vedení účetnictví.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Přijaté provozní zálohy	324.000	Ano		85 000

Tab. 6.17 Počáteční stav přijatých záloh v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

K 31.12.2012 bylo zjištěno celkové množství poskytnutých záloh dodavatelům v celkové hodnotě 36 000 Kč (bez DPH). O tuto hodnotu je nutno zvýšit základ daně v roce vedení účetnictví. Tuto hodnotu podle zákona nelze rozložit do více let.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Poskytnuté provozní zálohy	314.000	Ano	36 000	

Tab. 6.18 Počáteční stav přijatých záloh v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.13 Inventarizace úvěru

Podnikatel upřednostňuje financování provozu firmy a investování z vlastních zdrojů. Ovšem kvůli krizi a neukázněnosti jeho klientů je problém řídit peněžní toky. Podnikatel platí své závazky včas podle dohody s dodavateli (ti si to hlídají), ale zákazníci si zpravidla dávají načas. Podnikateli tak často nestačí vlastní hotovost k pokrytí výdajů. Tento problém řešil krátkodobým úvěrem od banky, jehož nesplacena výše byla ke konci roku 123 589 Kč. Úvěr bude splacen v roce 2013. Dlouhodobé úvěry nevyužívá, protože zákazníci platí do jednoho roku a růst firmy je spíš pomalejší, takže stíhá financovat z vlastních zdrojů. Využívá také kreditní kartu k menším nákupům, u které se měsíc neplatí úroky.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Počáteční stav krátkodobého úvěru	231.100	Ne		123 589
2.	Počáteční stav krátkodobého úvěru - kreditní	231.200	Ne		9 567

Tab. 6.19 Počáteční stav krátkodobých úvěrů v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.14 Inventarizace leasingu

Podnikatel si pořídil v květnu roku 2011 formou leasingu Minibagr Kubota. Jeho cena bez DPH byla 315 000 Kč. Leasing je sjednaný na tři roky. Je třeba znát zůstatek časového rozlišení mimořádné splátky (nákladů) kvůli převodu. Akontace byla 63 000 Kč. Do převodového můstku se uvádí ta část splátky, která nemohla být uplatněna přes časové rozlišení ve výdajích v daňové evidenci. Používám i podrozvahové účty. (Dušek, 2008, s. 105). Měsíční splátka je 7 848 Kč.

Celková výše leasingu je 345 500 Kč. Zapláceno ke konci roku 2012 bylo 212 680 Kč. Do nákladu si podnikatel mohl dát celkově - $345\,500/36 \cdot 20 = 191\,944$ Kč. Rozdíl 20 736 je náklad příštích období.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Finanční leasing – náklady příštích období	381.000	Ne	20 736	
2.	Celková výše leasingu	781.000	Ne		345 500
3.	Zapláceno	781.000	Ne	212 680	

Tab. 6.20 Počáteční stav finančního leasingu v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.15 Rezerva na opravu majetku

Podnikatel tvoří od roku 2011 rezervu na opravu skladu. Tyto peníze drží podle zákona na zvláštním účtu. Sklad není v dobrém stavu a je potřeba opravit střechu, vyměnit okna a dveře a obnovit interiér i záchod. Podle odhadovaného rozpočtu by měly být náklady na opravu asi 140 000 Kč. Oprava proběhne v roce 2013. V roce 2011 a 2012 byly tvořeny rezervy vždy ve výši 70 tis. Kč.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Zákonná rezerva na opravu skladu	451.000	Ne		140 000

Tab. 6.21 Počáteční stav rezervy na opravu skladu v účetnictví v Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

6.1.16 Inventarizace mzdových závazků a závazků vůči zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení

Podnikatel měl závazky vůči zaměstnancům z důvodu nezaplacených mezd za měsíc prosinec 2012.

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Zaměstnanci	331.000	Ano		46 714

Tab. 6.22 Počáteční stav závazků vůči zaměstnancům v účetnictví v Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

Podnikatel má závazky vůči zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení důvodu uznání mezd zaměstnancům za prosinec 2012. Dále má nedoplatek na zdravotním a sociálním, které podnikatel platí sám za sebe jako osoba samostatně výdělečně činná (platí zálohy, provedl vyúčtování zdravotního a sociálního pojištění za osobu samostatně výdělečně činnou za rok 2012 a vznikl mu nedoplatek).

Číslo	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	DAL
1.	Sociální zabezpečení - Zaměstnanci	336.100	Ano		18 904
2.	Zdravotní pojištění - Zaměstnanci	336.200	Ano		8 103
3.	Sociální zabezpečení - podnikatel	336.300	Ano		29 956
4.	Zdravotní pojištění - podnikatel	336.400	Ano		13 850

Tab. 6.23 Počáteční stav závazků vůči zdravotní pojišťovně a správě sociálního Zabezpečení v účetnictví v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

6.2 Sestavení převodového můstku

Aby mohl podnikatel přejít na účetnictví, musí sestavit převodový můstek. Při jeho sestavování jsem vycházel z dat, které jsem získal při inventarizaci. U každé položky uvádím vliv na základ daně.

Č.	Text	Účet	Daňový dopad (ZD)	MD	Dal
1.	Budovy	021.000	Ne	550 000	
2.	Oprávky k budovám	081.000	Ne		119 900
3.	Samostatné movité věci	022.000	Ne	741 000	
4.	Oprávky k samostatným movitým věcem	082.000	Ne		509 800
5.	Drobný hmotný majetek	028.000	Ne	134 643	
6.	Oprávky k drobnému hmotnému majetku	088.000	Ne		134 643
7.	Materiál na skladě	112.000	Ano	50 624	
8.	Běžný účet	221.000	Ne	438 586	
9.	Pokladna	211.000	Ne	88 441	
10.	Odběratelé	311.000	Ano	413299	
11.	Dodavatelé	321.000	Ano		201 260
12.	Závazky vůči zaměstnancům	331.000	Ano		46 714
13.	Přijaté provozní zálohy	324.000	Ano		85 000
14.	Poskytnuté provozní zálohy	314.000	Ano	36000	
15.	Krátkodobý úvěr - provozní	231.100	Ne		123 589
16.	Krátkodobý úvěr - kreditní	231.200	Ne		9 567
17.	Finanční leasing – náklady příštích období	381.000	Ne	20 736	
18.	Silniční daň	345.000	Ano		480
19.	Daň z příjmu fyzických osob	341.000	Ne		18430
20.	Nadměrný odpočet (DPH)	343.000	Ne	67 226	
21.	Sociální zabezpečení - Zaměstnanci	336.100	Ano		18 904
22.	Zdravotní pojištění - Zaměstnanci	336.200	Ano		8 103
23.	Sociální zabezpečení - podnikatel	336.300	Ano		29 956
24.	Zdravotní pojištění - podnikatel	336.400	Ano		13 850
25.	Zákonná rezerva na opravu skladu	451.000	Ne		140 000
26.	Daň ze závislé činnosti	342.000	Ano		2 774
Celkem				2 540 555	1 462 970

Tab. 6.24 Převodový můstek slouží k převodu z daňové evidence na účetnictví v Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

Strana MD celkem = 2 540 555 Kč

Strana Dal celkem = 1 462 970 Kč

Rozdíl mezi MD a Dal = 1 077 585 Kč

Tento rozdíl ve 1 077 585 Kč se zaúčtuje na stranu Dal na účet 491 – účet individuálního podnikatele. Potom bude platit, že MD = Dal.

Individuální podnikatelé používají tento účet k evidenci veškerého vlastního majetku a nezáleží na tom, zda podnikatel vkládá majetek do podniku navždy nebo jenom dočasně a za čas si vložené prostředky vybere zpět. (Mullerová, 2009, s. 22) Tento účet se používá zjednodušeně řečeno místo základního kapitálu, který používají obchodní společnosti.

6.3 Sestavení účetního rozvrhu

Podle směrné účtové osnovy, která je uvedena ve vyhlášce 500/2002 Sb. a podle předlohy v Mullerové (2009, s. 205 – 206) jsem sestavil pro podnikatele účtový rozvrh. Tento účetní rozvrh obsahuje účty, které bude účetní jednotka potřebovat v nadcházejících účetních obdobích pro zaúčtování účetních případů, které v účetní jednotce mohou nastat. Tento účetní rozvrh je potřeba pravidelně aktualizovat a doplňovat do něj podle potřeby další účty, a to i v analytickém členění. Rozvrh jsem kvůli jeho rozsáhlosti uvedl v příloze číslo 1.

6.4 Zahajovací rozvaha

Dalším krokem, který je povinná provést účetní jednotka, je sestavení zahajovací rozvahy k 1.1.2013. Při sestavování rozvahy jsem se řídil podle radami Pasekové (2007, s. 174 – 176)

AKTIVA	BRUTTO	KOREKCE	NETTO
AKTIVA CELKEM	2 473 329	764 343	1 708 986
Dlouhodobý hmotný majetek	1 425 643	764 343	661 300
Stavby	550 000	119 900	430 100
Samostatné movité věci	875 643	644 443	231 200
Oběžná aktiva	1 026 950	0	1 026 950
Zásoby	50 624	0	50 624
Materiál	50 624	0	50 624
Krátkodobé pohledávky	449 299	0	449 299
Pohledávky z obchodních vztahů	413 299	0	413 299
Poskytnuté zálohy	36 000	0	36 000
Krátkodobý finanční majetek	527 027	0	527 027
Peníze	88 441	0	88 441
Účty v bankách	438 586	0	438 586
Časové rozlišení	20 736	0	20 736
Náklady příštích období	20 736	0	20 736

Tab. 6.25 Strana aktiv v počáteční rozvaze k 1.1.2013 v Kč (Zdroj: vlastní zpracování)

PASIVA	
PASIVA CELKEM	1 708 986
Vlastní kapitál	1 077 585
Základní kapitál	797 442
Cizí zdroje	631 401
Rezervy	140 000
Rezervy podle zvláštních právních předpisů	140 000
Krátkodobé závazky	358 245
Závazky z obchodních vztahů	201 260
Závazky k zaměstnancům	46 714
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	70 813
Stát - daňové závazky	-45 542
Krátkodobé přijaté zálohy	85 000
Bankovní úvěry a výpomoci	133 156
Krátkodobé bankovní úvěry	133 156

Tab. 6.26 Strana pasiv v počáteční rozvaze k 1.1.2013 v Kč

(Zdroj: vlastní zpracování)

Aktiva se rovnají pasivům. Rozvaha byla sestavena správně.

6.5 Počáteční stavy účtů v hlavní knize v roce 2013

Účet	Název	MD	D
21	Stavby	550 000	
22	Samostatné movité věci	741 000	
28	Drobný hmotný majetek	134 643	
81	Oprávky ke stavbám		119 900
82	Oprávky k samostatným movitým věcem		509 800
88	Oprávky k drobnému hmotnému majetku		134 643
112	Materiál na skladě	50 624	
211	Pokladna	88 441	
221	Běžný účet	438 586	
231	Krátkodobé bankovní úvěry		133 156
311	Odběratelé	413 299	
314	Poskytnuté provozní zálohy	36 000	
321	Dodavatelé		201 260
324	Přijaté provozní zálohy		85 000
331	Zaměstnanci		46 714
336	Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění		7 0813
341	Daň z příjmu fyzických osob		18 430
343	Daň z přidané hodnoty	67 226	
345	Ostatní daně a poplatky		480
342	Ostatní přímé daně		2 774
381	Náklady příštích období	207 36	
451	Rezervy podle zvláštních právních předpisů		140 000
491	Účet individuálního podnikatele		1 077 585
		2 540 555	2 540 555

Tab. 6.27 Počáteční stavy účtů v hlavní knize v roce 2013 v Kč

Strana MD a Dal se rovná. Počáteční stavy účtů v hlavní knize jsou správně.

6.6 Prohlášení

K daňovému můstku by podnikatel také měl dodat jednoduché prohlášení o tom, že v převodovém můstku uvedl všechny položky majetku a závazků, které se vztahují k činnosti účetní jednotky, a že žádné položky nezatajil. Také se do prohlášení uvádí celkový daňový dopad převodu. Nezbytnou součástí je také samozřejmě podpis fyzické jednotky. (Dušek, 2008, s. 127)

Prohlášení, hlavní kniha s počátečními stavů a převodový můstek jsou důležitou součástí dokumentace, která svědčí o správnosti postupu přechodu na účetnictví či kvůli vypořádání daní apod. (Prokúpková, 2007)

6.7 Sestavení vnitropodnikových směrníc pro účtování

Při tvorbě vnitropodnikových směrníc jsem se řídil radami Cardové (2010) a Strouhala (2012) a samozřejmě jsem si ověřoval informace i v zákonu o účetnictví. Aby mohl podnikatel přejít na účetnictví, je potřeba sestavit vnitropodnikové směrnice, ve kterých si podnikatel stanoví, jakým způsobem bude účtovat a vést účetnictví. Směrnice se zabývají případy, u kterých existuje možnost volby nebo je chce podnikatel zdůraznit. Všechny směrnice musí být samozřejmě v souladu se zákonem. Pro zjednodušení se bude podnikatel v některých případech řídit daňovými zákony, protože jak říká Cardová (2010), je to pro individuálního podnikatele vhodnější a na vypovídací schopnost jeho účetnictví to má minimální vliv.

Pokud nějakou směrnici podnikatel nevytvoří a bude ji později potřebovat, tak ji stačí dopracovat a zařadit mezi ostatní směrnice. Ty, které podnikatel nepotřebuje, nebudu uvádět. Směrnice se budou potom postupně doplňovat nebo upravovat podle potřeb jednotky nebo podle změn zákonů.

Kovalíková (2006) ve svém článku doporučuje, které směrnice by měla účetní jednotka vytvořit. Já jsem se jejím seznamem inspiroval, ale vyřadil jsem směrnice, které jsou pro podnikatele X irelevantní. Celkem sestavím 10 směrnic, a to:

Směrnice číslo 1 – Dlouhodobý majetek

Směrnice číslo 2 – Zásoby

Směrnice číslo 3 – Opravné položky k pohledávkám

Směrnice číslo 4 – Rezervy na opravy hmotného majetku

Směrnice číslo 5 – Časové rozlišení nákladů a výnosů

Směrnice číslo 6 - Účtový rozvrh

Směrnice číslo 7 - Účetní doklady, jejich úschova, archivace a likvidace

Směrnice číslo 8 – Zodpovědnost za podpisy

Směrnice číslo 9 – Používání firemních motorových vozidel

Směrnice číslo 10 - Inventarizace majetku a závazků

6.7.1 Směrnice číslo 1 – Dlouhodobý majetek

Vymezení dlouhodobého hmotného majetku

Do dlouhodobého hmotného majetku patří pozemky (účet 031), stavby (účet 021) a samostatné movité věci (účet 022) s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Účty jsou dle potřeby analyticky členěny podle druhu. Za dlouhodobý hmotný majetek jsou považovány samostatné movité věci, jejichž pořizovací cena je vyšší než 40 000 Kč. U staveb a pozemku ale nezáleží na pořizovací ceně, ty patří do dlouhodobého majetku vždy. Účetní jednotka vychází ze zákona o daních z příjmů. Dlouhodobý hmotný majetek, který nedosáhne této pořizovací ceny, je účtován přímo do nákladů (jako spotřeba zásob – účet 501.600) a je veden jako drobný dlouhodobý majetek v evidenci účetní jednotky, pokud je jeho cena v rozmezí mezi 3000 – 40 000 Kč.

Odpisování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

Účetní jednotka odpisuje dlouhodobý hmotný majetek podle zákona o daních z příjmu, a to zrychleně. Účetní a daňové odpisy jsou shodné. Odpisy jsou zaúčtovány do nákladů vždy na konci účetního období. Pozemky se neodepisují.

Technické zhodnocení

Pokud technické hodnocení na jednotlivém majetku přesáhne hodnotu danou zákonem o daních z příjmu (tj. 40 000 Kč), přičte se hodnota technického zhodnocení k pořizovací ceně majetku a upraví se odpisování podle zákona o daních z příjmu (z této zvýšené ceny). Technické zhodnocení se sleduje na analytických účtech k účtům skupiny 04x – Pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Pokud tuto hodnotu nepřesáhne, účtuje se přímo do nákladů, a to tímto způsobem:

- Technické zhodnocení nehmotného majetku – účet 518.400 – Ostatní služby
- Technické zhodnocení hmotného majetku – účet 548.400 – Ostatní provozní náklady

Zařazení majetku do užívání

Majetek je zařazen do užívání na základě protokolu o zařazení dlouhodobého majetku do užívání. Každý majetek je veden na inventární kartě.

Vyřazení majetku

Dlouhodobý majetek se vyřazuje na základě protokolu o vyřazení (jeho forma je dána programem).

Dlouhodobý nehmotný majetek

Do dlouhodobého nehmotného majetku patří software (účet 013) s dobou použitelnosti delší než jeden rok. Účty jsou dle potřeby analyticky členěny podle druhu. Za dlouhodobý nehmotný majetek je považován výše uvedený majetek, jehož pořizovací cena je vyšší než 60 000 Kč. Účetní jednotka vychází ze zákona o daních z příjmů. Dlouhodobý nehmotný majetek, který nedosáhne této pořizovací ceny, je účtován přímo do nákladů.

Pořízení majetku

Pořizování majetku se účtuje na účty skupiny 041 a 042 do doby jeho zařazení do užívání a to včetně pořizovacích nákladů (zákonných).

Ocenění majetku

Majetek je oceňován podle zákona o účetnictví.

6.7.2 Směrnice číslo 2 – Zásoby

Vymezení zásob

Účetní jednotka skladuje pouze stavební materiál (účet 112).

Způsob účtování

Účetní jednotka účtuje o zásobách způsobem B, což znamená, že účtuje zásoby přímo do spotřeby (účet 501.100 – spotřeba materiálu) a na konci roku po inventuře provede úpravu v účetnictví. Účetní jednotka vede skladovou evidenci.

Oceňování

Zásoby se oceňují pořizovací cenou (cena pořízení + ostatní náklady na pořízení - hlavně doprava). Při vyskladnění se používá metoda FIFO.

Inventarizace

Inventarizace se provádí k 31. 12. daného roku, kdy se zároveň vyčíslí inventarizační rozdíly.

6.7.3 Směrnice číslo 3 – Opravné položky k pohledávkám

Účetní jednotka bude tvořit pouze daňové opravné položky k pohledávkám podle zákona o rezervách.

6.7.4 Směrnice číslo 4 – Rezervy na opravy hmotného majetku

Účetní jednotka bude podle potřeby tvořit pouze rezervy na opravy hmotného majetku v souladu se zákonem o rezervách.

6.7.5 Směrnice číslo 5 – Časové rozlišení nákladů a výnosů

Náklady, výnosy, výdaje a příjmy, které souvisí s budoucími obdobími je nutné časově rozlišovat, což znamená, že se musí zaúčtovat do období, s nímž časově a věcně souvisí. Účty časového rozlišení podléhají na konci účetního období inventarizaci, při které je nutné posoudit jejich oprávněnost.

Náklady příštích období – účet 381 – v běžném období došlo k výdaji, který bude ale nákladem až v budoucím období

Výdaje příštích období – účet 383 - v běžném období vznik náklad, ale k výdaji dojde až v budoucím období

Výnosy příštích období – účet 384 – v běžném období došlo k příjmu, který bude ale výnosem až v budoucím období

Příjmy příštích období – účet 385 – v běžném období vznikl výnos, ale k příjmu dojde až v budoucím období

Nevýznamné částky do 1000 Kč není nutné časově rozlišovat.

6.7.6 Směrnice číslo 6 - Účtový rozvrh

Účetní jednotka používá účtový rozvrh uvedený v příloze číslo 1, který je v souladu se zákonem (se směrnou účtovou osnovou pro podnikatele). Účtový rozvrh obsahuje používané účty. Účetní jednotka bude v případě potřeby doplňovat nové účty. Účetní jednotka používá v případě potřeby až analytické účty (šestimístné účty). Pokud byl nějaký účet používán v minulých účetních obdobích, ale v současném účetním období se nepoužívá, nesmí být podle zákona smazán.

Formy účtů

Příklad syntetického účtu: 211

Příklad analytického účtu: 211.100 (odděluje tečkou)

K analytickému členění účtů se budou používat čísla od 100 do 900.

Účetní jednotka pomoci analytiky 900 rozlišuje nedaňové účty.

Příklad účtu, na který se budou účtovat nedaňové opravy: 511.900

Účetní jednotka pomocí analytických účtů rozlišuje různé druhy majetku, závazků, nákladu a výnosů, dále na daňové a nedaňové účty a nakonec účet 343 – Daň z přidané hodnoty.

343.100 DPH na výstupu - snížená sazba (15 %)

343.200 DPH na výstupu - základní sazba (21 %)

343.300 DPH na vstupu - snížená sazba (15 %)

343.400 DPH na vstupu - základní sazba (21 %)

343.900 DPH - vypořádání s finančním úřadem

6.7.7 Směrnice číslo 7: Účetní doklady, jejich úschova, archivace a likvidace

Účetní doklady jsou přehledně archivovány v šanonech, označeny a uchovávány v kanceláři podnikatele.

Účetní jednotka provádí archivaci podle zákona o účetnictví, a to tímto způsobem:

- účetní závěrku archivuje po dobu 10 let
- účetní doklady, účetní knihy, odpisové plány, inventurní soupisy, účtový rozvrh, přehledy archivuje po dobu 5 let
- účetní daňové doklady se archivují po dobu 10 let.

Po uplynutí tohoto období jsou výše uvedené doklady zlikvidovány.

6.7.8 Směrnice číslo 8 – Zodpovědnost za podpisy

Za celé účetnictví a řízení podniku zodpovídá podnikatel X, proto jedinou osobou oprávněnou k podpisům účetních dokladů a ostatních dokumentů je podnikatel X.

6.7.9 Směrnice číslo 9 – Používání firemních motorových vozidel (Anon, 2013)

Zaměstnanci mohou používat firemní vozidla pouze pro pracovní účely a cesta musí být schválena podnikatelem.

Účetní jednotka je povinna vést evidenci ujetých kilometrů, aby mohla prokázat daňovou uznatelnost nákladů na pohonné hmoty. Tuto evidenci vede každý zaměstnanec, který používá firemní vůz, stejně tak podnikatel.

V evidenci jízd jsou uváděny minimálně tyto údaje:

- datum jízdy
- cíl jízdy
- účel jízdy
- ujeté km
- datum čerpání pohonné hmoty
- množství načerpaných pohonných hmot

Dále účetní jednotka vede údaje o:

- typu vozidla
- registrační značce (státní poznávací značce)
- stavu ujetých km k 1. lednu (případně k datu zahájení činnosti nebo zahájení používání vozidla)
- stavu ujetých km k 31. prosinci kalendářního roku (případně k datu ukončení činnosti nebo ukončení používání vozidla)

Zaměstnancům budou hotově proplaceny výdaje na pohonné hmoty po předložení výdajových dokladů na pohonné hmoty do firemních vozidel.

6.7.10 Směrnice číslo 10: Inventarizace majetku a závazků

Účetní jednotka je povinna provádět fyzickou a dokladovou inventuru k poslednímu dni účetního období. Inventuru provádí sám podnikatel. Výsledky inventury jsou zapsány do inventurní soupisky a potvrzeny podpisem podnikatele. Fyzické inventuře podléhá dlouhodobý hmotný majetek (i drobný), pokladna a zásoby. Dokladové inventuře podléhají pohledávky, závazky, zálohy, rezervy, časové rozlišení a podrozvahové položky. Skutečný stav se porovná s účetním stavem a případné rozdíly se zaúčtují.

7 ANALÝZA DAŇOVÝCH DOPADŮ

Jako první bych rád podotkl, že v posledním roce vedení daňové evidence (tj. v roce před začátkem vedení účetnictví) nemá přechod na účetnictví žádný vliv na základ daně a tedy ani na výši daňové povinnosti.

Základ daně je ale ovlivněn v prvním roce vedení účetnictví (případně i v dalších letech, pokud si tak jednotka zvolí a rozloží si tak daňovou zátěž do více let) a to z důvodu daňového vyrovnání mezi daňovou evidencí a účetnictvím (oba systémy se od sebe totiž liší). Neprovádí se ale žádné zvláštní daňové přiznání, vše se řeší v běžném daňovém přiznání.

Jako příklad bych rád uvedl, že kdyby podnikatel neměl žádné pohledávky, závazky nebo zásoby (případně další položky), vliv na daňový základ by byl nulový. Jestliže tedy podnikatel chce mít co nejmenší daňový dopad vyplývající z přechodu, měl by mít výši těchto položek co nejmenší (jako například mít na skladě jen nezbytný materiál).

Jak ovlivní přechod na účetnictví základ daně podnikatele X v roce 2013

Pokud by se podnikatel rozhodl nevyužít výhody rozložení hodnoty pohledávek a zásob do více let, byly by dopady převodu na základ daně následující:

Položky zvyšující základ daně o 499 923 Kč:

Poskytnuté zálohy: 36 000 Kč

Zásoby na skladě: 50 624 Kč

Neuhrazené pohledávky: 413 299 Kč

Položky snižující základ daně o 407 041 Kč:

Přijaté zálohy: 85 000 Kč

Neuhrazené závazky:

+ 201 260 Kč (odběratelé)

+ 46 714 Kč (závazky vůči zaměstnancům)

+ 480 Kč (silniční daň)

+ 18 904 Kč (sociální zabezpečení – zaměstnanci)

+ 8 103 Kč (zdravotní pojištění – zaměstnanci)

+ 29 956 Kč (sociální zabezpečení - podnikatel)

+ 13 850 Kč (zdravotní pojištění - podnikatel)

+ 2 774 Kč (daň ze závislé činnosti)

= 322 041 Kč

Podnikatel by musel v roce 2013 zvýšit základ daně o 92 882 Kč a zdanit jej (499 923 Kč – 407 041 Kč).

Sociální a zdravotní pojištění bude daňově uznatelné pouze pokud bude zapláceno do 31.1. (Dušek, 2008, s. 93)

Do neuhrazených závazku nepatří pouze závazky vůči dodavatelům, ale i státu a zaměstnancům. U každé položky, která ovlivňuje základ daně, jsem v převodovém můstku uved slovo ano.

Podnikateli bych tuto možnost doporučil. Další možností je rozložit zásoby a pohledávky v hodnotě 463 923 Kč rovnoměrně do více let, a to konkrétně do 9 let. Je výhodné zaplacení daně co nejvíce oddálit a peníze zatím používat pro jiné účely, ale v našem případě to není zase taková vysoká částka. Ostatní položky podle zákona nelze rozložit do více let. Samozřejmě kdyby se podnikatel rozhodl, nemusí tuto částku rozkládat rovnoměrně. Ve třetím roce může například o zbývající částku zvýšit základ daně, třeba z důvodů zvyšování daní ve čtvrtém roce.

Pokud bychom rozložily pohledávky a zásoby do devíti let, vypadali by jednotlivé roky takto:

1. rok vedení účetnictví – rok 2013

Položky zvyšující základ daně o 87 547 Kč:

Poskytnuté zálohy: 36 000 Kč

Zásoby na skladě: 5 625 Kč

Neuhrazené pohledávky: 45 922 Kč

Položky snižující základ daně o 407 041 Kč:

Přijaté zálohy: 85 000 Kč

Neuhrazené závazky: 322 041 Kč

Podnikatel by v roce 2013 snížil základ daně o 319 494 Kč, což sníží jeho daňovou povinnost. Vzhledem k tomu, že podnikatel očekává základ daně mnohem vyšší než je tato hodnota, mohlo by to pro něj výhodné. Pozor, ale na to, aby daň nebyla nula.

2. – 9. rok vedení účetnictví – rok 2014 - 2021

Položky zvyšující základ daně o 51 547 Kč:

Zásoby na skladě: 5 625 Kč

Neuhrazené pohledávky: 45 922 Kč

Podnikatel v letech 2014 - 2021 bude každý rok zvyšovat základ daně o 51 547 Kč, což bude zvyšovat jeho daňovou povinnost.

8 ZHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ A NÁKLADŮ PŘEVODU

Hlavní věcí, která mě během práce na mém projektu zaujala, byly daňové dopady převodu. Všichni autoři popisovali, jaký je převod daňovou zátěží pro podnikatele, a že je to hlavním důvodem pro to, že na konec raději zůstanou při vedení daňové evidence. Podnikateli X by se sice zvýšil základ daně, ale o poměrně malou částku. Převod by na něj z daňového hlediska neměl velký vliv, protože by nejspíše všechny pohledávky a závazky byli stejně v příštím roce zaplacený, takže i v daňové evidenci by došlo k růstu základu daně.

Důležitou věcí, kterou by ale měl podnikatel vzít na zřetel je, že jakmile přejde jednou dobrovolně na účetnictví, tak musí účtovat minimálně po dobu pěti účetních období. V případě, že by si uvědomil v průběhu této doby, že mu daňová evidence vyhovovala více, musel by počkat, než vyprší tato lhůta.

Mezi další nevýhody patří, že kvůli přechodu si bude muset podnikatel koupit nový software na vedení účetnictví, jehož cena sice není vysoká, ale také ne zanedbatelná. Podnikatel se sice již v minulosti setkal s podvojným účetnictvím, ale stejně bude muset své znalosti obnovit, což je další nepeněžní náklad převodu.

Nevýhodou jsou samozřejmě také v mé práci uvedené administrativní činnosti, které musí podnikatel provést, aby mohl začít účtovat.

Poté co podnikatel přejde na účetnictví, získá lepší přehled o svém podniku a bude jej moct efektivněji řídit a lépe plánovat jeho budoucnost. Daňová evidence sleduje pouze příjmy a výdaje (v podstatě cash-flow) a slouží hlavně ke stanovení základu daně, zatímco účetnictví je konstruováno k řízení firmy a sleduje výnosy a náklady, které jsou pro řízení mnohem vhodnější. Účetnictví si také může podnikatel více přizpůsobit svým potřebám, zatímco daňová evidence je příliš svázaná zákonem o daních z příjmu. V neposlední řadě je výhodou účetnictví, že bude podnikatel vypadat lépe v očích bank, ale i klientů.

Daňová povinnost se může u podnikatele lišit v jednotlivých letech, ale celkově zaplacená daň v dlouhém období bude nakonec stejná.

Na závěr bych rád podotkl, že podnikatel nakonec na účetnictví k roku 2013 nepřešel, ale díky mé práci si uvědomil, že přechod pro něj nebude příliš obtížný, a tak se mu do budoucna nebude bránit a nebude z něj mít obavy.

ZÁVĚR

Na tomto místě bych rád do několika odstavců shrnul celou svou diplomovou práci. Jako první cíl, který jsem si v úvodu práce dal, bylo sepsat teoretické poznatky nutné k pochopení přechodu z daňové evidence na účetnictví. Tento cíl jsem splnil. Jako zdroj informací jsem nepoužíval jen zákony, které obsahují pouze strohé informace, ale také mnoho publikací od různých autorů, kteří tyto zákony srozumitelně interpretují, dávají množství různých rad či uvádějí své zkušenosti s přechodem na účetnictví. Já jsem o daném tématu z počátku věděl jen málo, takže bylo poměrně náročné dát všechny informace dohromady, ale nakonec se mi to podařilo. Troufám si říct, že samotná teoretická část by stačila jako návod k přechodu pro jakéhokoliv podnikatele.

Abych si já sám ověřil, jestli chápu celý proces přeměny, aplikoval jsem sesbírané poznatky na konkrétní fyzické osobě. Jak první jsem musel začít sesbírat data a informace od podnikatele X. Musel jsem sehnat výsledky inventarizace, projít mnoho dokumentů a náhlednou do softwaru daňové evidence. Mnoho věcí jsem byl také nucen konzultovat se samotným podnikatelem. Zjistil jsem mnoho informací o firmě, a také proč vlastně chce přejít na účetnictví. Výsledky svých zjištění jsem samozřejmě sepsal ve své práci.

V další fázi jsem, podle postupu uvedeného v teoretické části, začal pracovat na samotném převodu. Začal jsem tvořit tabulky, musel jsem sečítat, odečítat a kontrolovat. Také jsem studoval zákony, abych mohl vytvořit směrnice vhodné k účtování pro individuálního podnikatele. Vytvořil jsem převodový můstek a k němu dále počáteční rozvahu a hlavní knihu. Sestavil jsem účetní rozvrh a provedl další činnost nutné k přechodu.

Podnikatel se samozřejmě zajímal o daňové dopady celého převodu, takže ty jsem musel také vypočítat. Byl jsem překvapen, že převod by měl z daňového hlediska na podnikatele jen malý vliv, takže kdyby nakonec v roce 2013 přešel na účetnictví, tak náklady tohoto převodu by pro něj byly nízké a převážili by spíše výhody plynoucí z vedení účetnictví, mezi které patří hlavně lepší řízení firmy. To všechno jsem sepsal ve zhodnocení přechodu v závěru práce.

Myslím si, že mohu být se svou prací spokojený, a že jsem splnil všechny cíle, které jsem si zadal. Podnikatel X si díky mé diplomové práci uvědomil, co sebou obnáší přechod z daňové evidence na účetnictví, a také si myslím, že by šla má práce aplikovat univerzálně i na ostatní fyzické osoby. Sám jsem rád, že jsem si dokázal, že umím aplikovat znalosti ze školy v praktickém životě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

CARDOVÁ, Zdenka, 2010. *Daňová evidence a účetnictví individuálního podnikatele*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 158 s. ISBN 978-80-7357-502-1.

DUŠEK, Jiří, 2008. *Převod daňové evidence na vedení účetnictví: [podle právního stavu k 1.1.2008]*. 6. vyd. Praha: Grada. 127 s. ISBN 978-80-247-2387-7.

PILÁTOVÁ, Jana, 2012. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ : daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitostí, sociální pojištění, zdravotní pojištění*. Olomouc: Anag. ISBN 978-80-7263-723-2.

SEDLÁČEK, Jaroslav, 2012. *Daňová evidence podnikatelů 2012*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4174-1.

STROUHAL, Jiří, 2012. *Účetnictví 2012: velká kniha příkladů*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-265-0008-7.

MARKOVÁ, Hana, 2013. *Daňové zákony 2013 - úplná znění platná k 1. 1. 2013*. Praha: Grada. ISBN: 978-80-247-4643-2.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ, 2012. *Daňový systém ČR 2012*. 11. aktualiz. vyd. Praha: 1. VOX. ISBN 978-80-87480-05-2.

MÜLLEROVÁ, Libuše, 2009. *Účetnictví podnikatelů: fyzické osoby, obchodní společnosti: sbírka úloh a testů s výkladem*. 2., přeprac. vyd. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1553-3.

PASEKOVÁ, Marie, 2007. *Účetní výkazy v praxi*. 1. vyd. Praha: Kernberg. 210 s. ISBN 978-80-903962-6-5.

Zákony

Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb.

Vyhláška č. 500/2002 Sb.

Interní zdroje

Daňová evidence a ostatní interní informace podnikatele X

Internetové zdroje

Anon, 2013. Směrnice č. 14 - Používání firemních motorových vozidel. *Vnitropodnikové směrnice online [online]*. [cit. 2013-08-11]. Dostupné z: <http://www.smernice.com/ukazka-smernice-c-14-pouzivani-firemnych-motorovych-vozidel>

KOVALÍKOVÁ, Hana, 2006. Problematika zásob a skladového hospodářství. *Daňáři online [online]*. [cit. 2013-08-11]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d192v168-problematika-zasob-a-skladoveho-hospodarstvi/>

PILAŘOVÁ, Ivana, 2009. Přejechod fyzických osob z daňové evidence na účetnictví k 1. 1. 2010. *Účetní kavárna [online]*. [cit. 2013-08-11]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d7996v10649-prechod-fyzicky-ch-osob-z-danove-evidence-na-ucetnictvi-k-1-1-2010/>

PROKŮPKOVÁ, Danuše, 2007. Volba vhodné organizačně-právní formy - přeměna. *Účetní kavárna [online]*. [cit. 2013-08-11]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d9012v11826-volba-vhodne-organizacne-pravni-formy-premena/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1.1 Postup vedení daňové evidence	14
Obr. 5.1 Vývoj obratu podnikatele X v letech 2007 - 2014 v tisících Kč	46

SEZNAM TABULEK

Tab. 5.1 Vývoj obratu podnikatele X v letech 2007 - 2014 v tisících Kč	45
Tab. 6.1 Počáteční stav pokladny v účetnictví v Kč	47
Tab. 6.2 Počáteční stav bankovního účtu v účetnictví v Kč	48
Tab. 6.3 Stav dlouhodobého majetku v Kč	48
Tab. 6.4 Počáteční stav dlouhodobého majetku v účetnictví v Kč	49
Tab. 6.5 Stav drobného majetku v Kč	50
Tab. 6.7 Stav materiálu v Kč	50
Tab. 6.8 Počáteční stav materiálu v účetnictví v Kč	51
Tab. 6.9 Stav pohledávek v Kč	51
Tab. 6.10 Počáteční stav pohledávek v účetnictví v Kč	52
Tab. 6.11 Stav závazků v Kč	52
Tab. 6.12 Počáteční stav pohledávek v účetnictví v Kč	53
Tab. 6.13 Počáteční stav silniční daně v účetnictví v Kč	53
Tab. 6.14 Počáteční stav daňového závazku v účetnictví v Kč	53
Tab. 6.15 Počáteční stav nadměrného odpočtu DPH v účetnictví v Kč	53
Tab. 6.15 Počáteční stav nadměrného odpočtu DPH v účetnictví v Kč	54
Tab. 6.17 Počáteční stav přijatých záloh v účetnictví v Kč	54
Tab. 6.18 Počáteční stav přijatých záloh v účetnictví v Kč	54
Tab. 6.19 Počáteční stav krátkodobých úvěrů v účetnictví v Kč	55
Tab. 6.20 Počáteční stav finančního leasingu v účetnictví v Kč	55
Tab. 6.21 Počáteční stav rezervy na opravu skladu v účetnictví v Kč	56
Tab. 6.22 Počáteční stav závazů vůči zaměstnancům v účetnictví v Kč	56
Tab. 6.23 Počáteční stav závazků vůči zdravotní pojišťovně a správě sociálního Zabezpečení v účetnictví v Kč	57
Tab. 6.24 Převodový můstek slouží k převodu z daňové evidence na účetnictví v Kč	58

Tab. 6.25 Strana aktiv v počáteční rozvaze k 1.1.2013 v Kč	60
Tab. 6.26 Strana pasiv v počáteční rozvaze k 1.1.2013 v Kč	61
Tab. 6.27 Počáteční stavy účtů v hlavní knize v roce 2013 v Kč	62

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: ÚČTOVÝ ROZVRH PODNIKATELE X.....	82
---	----

PŘÍLOHA P I: ÚČTOVÝ ROZVRH PODNIKAELE X

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

01 – Dlouhodobý nehmotný majetek

013 - Software

02 – Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný

021 – Stavby

022 – Samostatné movité věci a soubor movitých věcí

028 - Drobný hmotný majetek

088 - Oprávky k drobnému hmotnému majetku

03 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný

031 - Pozemky

04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

042 – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku

05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

052 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek

08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

081 – Oprávky ke stavbám

082 – Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí

09 – Opravné položky k dlouhodobému majetku

092 – Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku

094 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku

095 – Opravná položka k poskytnutým zálohám na dlouhodobý majetek

097 – Oceňovací rozdíl k nabytému majetku

098 – Oprávky k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku

Účtová třída 1 – Zásoby

11 – Materiál

112 – Materiál na skladě

112.100 – Materiál na skladě

13 – Zboží

132 – zboží na skladě

15 – poskytnuté zálohy na zásoby

151 – Poskytnuté zálohy na materiál

153 – Poskytnuté zálohy na zboží

Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry

21 – Peníze

211 – Pokladna

213 – Ceniny

22 – Účty v bankách

221 – Bankovní účty

23 – Krátkodobé bankovní úvěry

231 – Krátkodobé bankovní úvěry

231.100 - Krátkodobý úvěr - provozní

231.200 - Krátkodobý úvěr - kreditní

26 – Převody mezi finančními účty

261 – Peníze na cestě

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

31 - Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)

311 – Pohledávky z obchodních vztahů

314 – Poskytnuté provozní zálohy – dlouhodobé i krátkodobé

315 – Ostatní pohledávky

32 – Závazky (krátkodobé)

321 – Závazky z obchodních vztahů

324 – Přijaté provozní zálohy

325 – Ostatní závazky

33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

331 – Zaměstnanci

333 – Ostatní závazky vůči zaměstnancům

335 – Pohledávky za zaměstnanci

336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

336.100 - Sociální zabezpečení - Zaměstnanci

336.200 - Zdravotní pojištění - Zaměstnanci

336.300 - Sociální zabezpečení - podnikatel

336.400 - Zdravotní pojištění – podnikatel

34 - Zúčtování daní a dotací

341 – Daň z příjmu

342 – Ostatní přímé daně

343 – Daň z přidané hodnoty

343.100 - DPH na výstupu - snížená sazba (15 %)

343.200 - DPH na výstupu - základní sazba (21 %)

343.300 - DPH na vstupu - snížená sazba (15 %)

343.400 - DPH na vstupu - základní sazba (21 %)

343.900 - DPH - vypořádání s finančním úřadem

345 – Ostatní daně a poplatky

37 – Jiné pohledávky a závazky

374 – Pohledávky z pronájmu

378 – Jiné pohledávky

379 – Jiné závazky

38 – Přejímné účty aktiv a pasiv

381 – Náklady příštích období

383 – Výdaje příštích období

384 – Výnosy příštích období

385 – Příjmy příštích období

388 – Dohadné účty příštích období

389 – Dohadné účty pasivní

39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

391 – Opravná položka k pohledávkám

395 – Vnitřní zúčtování

Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

43 – Výsledek hospodaření

431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení

45 – Rezervy

451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů

459 – Ostatní Rezervy

46 – Dlouhodobé bankovní úvěry

461 – Bankovní úvěry

47 – Dlouhodobé závazky

479 – Jiné dlouhodobé závazky

49 – Individuální podnikatel

491 – Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 – Náklady

50 – Spotřebované nákupy

501 – Spotřeba materiálu

501.100 – stavební materiál

501.600 – drobný majetek

502 – Spotřeba energie

503 – Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek

504 – Prodané zboží

51 – Služby

511 – Opravy a udržování

512 – Cestovné

513 – Náklady na reprezentaci

518 – Ostatní služby

518.100 – Ostatní služby

518.400 – technické zhodnocení nehmotného majetku

52 – Osobní náklady

521 – Mzdové náklady

524 – Zákonné sociální pojištění

526 – Sociální náklady individuálního podnikatele

527 – Zákonné sociální náklady

53 – Daně a poplatky

531 – Daň silniční

532 – Daň z nemovitostí

538 – Ostatní daně a poplatky

54 – Jiné provozní náklady

541 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

542 – Prodaný materiál

543 -Dary

544 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení

545 –Ostatní pokuty a penále

546 – Odpis pohledávky

548 – Ostatní provozní náklady

548.100 – Ostatní provozní náklady

548.400 – technické zhodnocení hmotného majetku

549 – manka a škody z provozní činnosti

55 – odpisy, rezervy a opravné položky v provozní oblasti

551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

552 – Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů

55 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní oblasti

559 – Tvorba a zúčtování ostatních opravných položek v provozní oblasti

56 – Finanční náklady

562 – Úroky

568 – Ostatní finanční náklady

569 – Manka a škody na finančním majetku

58 – Mimořádné náklady

581 – Náklady na změnu metody

582 – Škody

584 – Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv

588 – ostatní mimořádné náklady

589 – Tvorba a zúčtování opravných položek v mimořádné oblasti

59 – Daně z příjmu a převodové účty

591 – Daň z příjmů z běžné činnosti

594 – Daň z příjmů z mimořádné činnosti

595 – Dodatečné odvody daně z příjmů

Účtová třída 6 – Výnosy

60 - Tržby za vlastní výkony a zboží

602 – Tržby z prodeje služeb

604 – tržby za zboží

62 – Aktivace

621 – Aktivace materiálu a zboží

622 – Aktivace vnitropodnikových služeb

623 – Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku

624 – Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

64 – Jiné provozní náklady

641 – Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

642 – Tržby z prodeje materiálu

644 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení

646 – Výnosy z odepsaných pohledávek

648 – Ostatní provozní výnosy

66 – Finanční výnosy

622 – Úroky

688 – Ostatní finanční výnosy

68 – Mimořádné výnosy

681 – Výnosy ze změny metody

688 – Ostatní mimořádné výnosy

Účtová třída 7 – Závěrkové a podrozvahové účty

70 – Účty rozvážné

701 – Počáteční účet rozvážný

702 – Konečný účet rozvážný

71 - Účet zisků a ztrát

710 – Účet zisku a ztráty